

Elli Talzi

AVOIMIEN VARHAISKASVATUSPALVELUIDEN
YHTEISKEHITTÄMINEN HUITTISISSA

Sosiaalialan koulutusohjelma
2016

AVOIMIEN VARHAISKASVATUSPALVELUIDEN YHTEISKEHITTÄMINEN HUITTISISSA

Talzi, Elli
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaali-alan koulutusohjelma
Kevät 2016
Ohjaaja: Kumpulainen, Pasi
Sivumäärä: 52

Asiasanat: avoin varhaiskasvatus, avoin päiväkotiki, vanhemmuus

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, minkälaisen avoimen päiväkodin lapsiperheiden vanhemmat toivoisivat Huittisiin. Tutkimusaihe on ajankohtainen, sillä Huittisissa ei ole kaupungin järjestämiä avoimia varhaiskasvatuspalveluita.

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus. Keräsin aineiston teemahaastatteluilla, johon sisältyi yhdeksän eri teemaa. Haastattelin vanhempia kahdessa ryhmässä, joihin osallistui yhteensä 11 vanhempaa. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä.

Vanhemmat näkivät avoimen päiväkodin tarpeelliseksi ja perheiden hyvinvointia edistäväksi palveluksi. Tuloksissa nousi esiin palveluiden monipuolisuuden ja turvallisten sekä toimivien tilojen tärkeys. Vanhemmat toivat esiin myös pysyvän henkilökunnan merkityksen sekä avoimen vuorovaikutuksen kodin ja avoimen päiväkodin välillä. Avoimen päiväkodin toivotaan toimivan lapsiperheille suunnattujen palveluiden tiedotuskanavana. Lasten kerhot tarjoavat koti-hoidossa oleville lapsille kehitystasoon sopivaa varhaiskasvatusta sekä perhekerhot ja lapsiparkit antavat vanhemmille mahdollisuuden vertaisryhmiin, omaan aikaan ja ammatillisiin neuvoihin kasvatus-työssä.

Tutkin opinnäytetyössäni aihetta vanhempien näkökulmasta, millaisena he näkivät avoimen päiväkodin Huittisissa. Jatkotutkimuksena voisi selvittää millaisen avoimen päiväkodin kokonaisuuden Huittisiin voisi vanhempien toiveiden pohjalta perustaa.

CO-OPERATIVELY DEVELOPING OPEN EARLY CHILDHOOD EDUCATION SERVICES IN HUITTINEN

Talzi, Elli

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in social services

Spring 2016

Supervisor: Kumpulainen, Pasi

Number of pages: 52

Keywords: open early childhood education, open day-care center, parenthood

The aim of this study was to find out what kind of open day-care center the parents with small children would like to have in Huittinen. The research topic is current because there are no open early childhood education services in Huittinen organized by the city.

The thesis is a qualitative study. I collected the material by theme interviews, which included nine different themes. I interviewed two groups of parents, involving a total of eleven parents. The data was analyzed by content analysis.

The parents thought that an open day-care center would be necessary and it would also promote well-being of families. These results emphasize the importance of versatility of the services as well as safe and functional operating conditions. Parents also highlighted the importance of permanent staff as well as an open interaction between the home and the open day-care center. It was also hoped that the open day-care center could also act as a source of information for other services for families with small children. Playschools provide children in home-care early childhood education in appropriate level. Organized family meetings will give parents some time for themselves and the ability to discuss with other parents as well as professional advice on educational work.

I studied my thesis topic from the perspective of parents, how they saw the open day-care center in Huittinen. Further research could find out what kind of open day-care center as a whole could be set up in Huittinen based on the wishes of the parents.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	AVOIN VARHAISKASVATUS	7
2.1	Avoimen varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus.....	7
2.2	Varhaiskasvatuksen kehitystyö.....	9
2.3	Avoimen varhaiskasvatuksen tarpeellisuus ja tavoitteet.....	11
2.4	Avoim päiväkot.....	12
2.5	Avoim varhaiskasvatus varhaiskasvatuslaissa	12
2.6	Aiemmat tutkimukset avoimista varhaiskasvatuspalveluista.....	13
3	ERILAISET AVOIMET VARHAISKASVATUSPALVELUT.....	15
3.1	Avoim varhaiskasvatus toiminta Huittisissa	15
3.2	Euran avoim päiväkot Omppu	17
3.3	Avoim varhaiskasvatus Oulussa	19
3.4	Avoimen varhaiskasvatuksen kustannukset.....	21
4	VANHEMPIEN ASEMA VARHAISKASVATUKSESSA.....	21
4.1	Vanhemmuuden kehittyminen	22
4.2	Varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen vanhempien näkökulmasta.....	22
4.3	Kasvatuskumppanuus	24
4.4	Vanhemmuuden tukeminen	25
4.4.1	Lapsiperheiden palvelut vanhemmuutta tukemassa?	26
4.5	Vertaistukea vanhemmille	28
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	29
5.1	Opinnäytetyön tausta ja tavoite.....	29
5.2	Tutkimus- ja aineistonkeruumenetelmä.....	30
5.2.1	Tutkimusmenetelmä	30
5.2.2	Aineiston analyysi	33
5.3	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	34
6	TUTKIMUSTULOKSET.....	35
6.1	Ihanteellinen päiväkot.....	37
6.2	Toiminta ja tilat.....	38
6.3	Toiminnan järjestäminen	38
6.4	Avoimen päiväkodin tarjoamat ammattilaiset	40
6.5	Iän huomioiminen toiminnoissa.....	41
6.6	Toimintojen sisältö.....	42
6.7	Kustannukset.....	43
6.8	Haku avoimeen päiväkotiin	43
6.9	Muut toiveet avoimelle päiväkodille	44

7 JOHTOPÄÄTÖKSET	44
8 POHDINTA.....	47
LÄHTEET.....	49

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää minkälaisen avoimen päiväkodin lapsiperheiden vanhemmat toivovat Huittisiin. Avoimen päiväkodin toiminta herätti kiinnostukseni ollessani varhaiskasvatusopintojen puitteissa tutustumassa Porin Pohjatuulen avoimeen päiväkotiin.

Aihe on itselleni tärkeä niin tulevana ammattilaisena kuin vanhempanakin. Huittisissa muiden avoimien varhaiskasvatuspalvelujen käyttäjänä olen havainnut ja keskusteluissa vanhempien kanssa on noussut esiin tarve myös kaupungin järjestämälle toiminnalle. Koen avoimen päiväkodin olevan matalan kynnyksen paikka, josta lapsiperheet saavat vertaistukea ja kasvatuksellista apua, ja joka edistää lapsiperheiden hyvinvointia. Hyvinvoiva vanhempi edistää osaltaan merkittävästi koko perheen ja lapsen hyvinvointia. Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kautta kyetään huomioimaan ja tukemaan myös vanhempien jaksamista. Opinnäytetyössäni avoimen päiväkodin merkitystä tarkastellaan vanhempien odotusten ja tarpeiden näkökulmasta.

Opinnäytetyö on työelämälähtöinen ja se tarjoaa tietoa huittislaisten vanhempien toiveista avoimen päiväkodin rakenteesta ja toimintatavoista. Tämän tiedon perusteella kyetään tulevaisuudessa vastaamaan lapsiperheiden tarpeisiin ja toimimaan samansuuntaisesti suunniteltaessa avoimia varhaiskasvatuspalveluita.

Tavoitteenani oli osallistaa vanhempia ja tarjota lapsiperheille mahdollisuus tulla kuulluksi ja vaikuttaa avoimen päiväkodin suunnitteluun. Haluan myös kehittää omia valmiuksiani toimia lastentarhanopettajan työssä siten, että kykenen huomioimaan ja kuulemaan lapsen lisäksi myös perheen aikuiset.

2 AVOIN VARHAISKASVATUS

2.1 Avoimen varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus

Vuonna 1936 voimaan astuneeseen lastensuojelulakiin oli liitettynä päivähoidoa koskevat säännökset, sillä päivähoidon näkökulma oli vahvasti lastensuojelullinen. Tämän lain pohjalta luotiin laki ja asetus päivähoidosta vuonna 1973. (Alila ym. 2014, 12.) Avoin varhaiskasvatus on tunnettu jo 1970-luvun alusta alkaen paremmin nimellä leikkitoiminta, käsite avoin varhaiskasvatus on tullut tunnetuksi vasta 2000-luvulla. 1980-luvulla leikkitoiminta jaettiin leikkipuistoihin, leikkikerhoihin, leikki-välinelainaamoihin ja avoimiin päiväkoteihin. (Alila & Portell 2008, 12.) Vanhemmillä on ollut vuodesta 1996 subjektiivinen oikeus kunnan järjestämään päivähoidopaikkaan alle kouluikäiselle lapselle. Päivähoidopaikaksi katsotaan päiväkodit, perhepäivähoito sekä muut varhaiskasvatuspalvelut, kuten avoin päiväkotitoiminta. (Alila ym. 2014, 34.) Subjektiivista päivähoido-oikeutta rajataan 1.8.2016 alkaen siten, että lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa, jos vanhempi on kotona. Eduskunta jätti kunnille mahdollisuuden päättää rajoittavako ne päivähoido-oikeutta vai eivät. (Nieminen, 2015.) Huittisten kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 14.12.2015 rajata subjektiivista päivähoido-oikeutta Huittisissa (Hakanen 2015, 8).

Avoimissa varhaiskasvatuspalveluissa toiminnan keskiössä on varhaiskasvatus, jolla tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa sekä vuorovaikutusta, joka koostuu lapsen opetuksesta, kasvatuksesta ja hoidosta. (Alila & Portell 2008, 69.) Avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin voivat osallistua lapset vanhempineen ja perhepäivähoitajat hoitolastensa kanssa. (Alila ym. 2014, 39.) Avoin varhaiskasvatus käsittää koko- ja osavuotisen toiminnan kerhoissa, leikkikentillä ja puistoissa sekä erilaiset leikkikoulut, avoimet päiväkodit ja mahdolliset leikki- ja toimintavälinevuokraamot. Säännöllistä varhaiskasvatusta tarjotaan vaihtoehtona päivähoidolle esimerkiksi leikki- ja kerhotoimintana. (Laaksonen & Lamberg 2014, 72.)

Avointa varhaiskasvatusta järjestetään useiden eri tahojen toimesta. Seurakunnat ovat vahvasti mukana avoimien varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisessä. Avoimen varhaiskasvatustoiminnan määrittäminen on haasteellista, sillä järjestäjien antamat

määritelmät ja toiminnot vaihtelevat niin alueellisesti kuin kunnallisestikin. Alusta alkaen tavoitteena on ollut paikallisten tarpeiden huomioiminen avoimissa varhaiskasvatustoiminnoissa, joka tuo myös eroja määrittelyihin. Nykyisin avoimien varhaiskasvatus toimintojen määrä on suuri, joka vaikeuttaa kokonaisuuden hallitsemista, niin toimintamuotojen kuin sisällön määrittelyjenkin suhteen. (Alila & Portell 2008, 12.)

Sotkanet palvelun sivuilta koottu kuvio 1. määrittelee koko Suomessa, kunnan kustantamissa palveluissa, leikkitoiminnan (avoimen varhaiskasvatuksen) piirissä keskimäärin toimintapäivänä olleiden lasten määrän kehityksen vuodesta 2012 vuoteen 2014 (Sotkanet a.)

Kuvio 1. Leikkitoiminta Suomessa 2012–2014

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2005) mukaan varhaiskasvatusta järjestävät kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat sekä seurakunnat valtakunnallisten linjausten määrittämässä varhaiskasvatuspalveluissa, joista keskeisimmässä osassa ovat päiväkodit, perhepäivähoito sekä erilainen avoin toiminta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.) Avointa toimintaa ei kuitenkaan määritellä varhaiskasvatussuunnitelmassa tarkemmin.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on vielä suositustasoinen asiakirja varhaiskasvatuksen valtakunnalliseen sisällön ohjaukseen ja toiminnan kehittämiseen. Asiakirja ohjaa varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa linjaamalla keskeiset periaatteet, jotka kunnat ja päivähoitoyksiköt voivat tämentää yhteisesti sovituiksi käytännöiksi ja toiminnallisiksi linjauksiksi. Keskeisenä tavoitteena varhaiskasvatuksen toteuttamisessa ovat hyvinvoiva ja oppimisen iloa kokeva lapsi, sekä hoidon, kasvatuksen ja opetuksen muodostama kokonaisuus toiminnassa. Keskeisiä periaatteita varhaiskasvatussuunnitelmassa ovat kasvattajan rooli, varhaiskasvatusympäristö sekä kasvattajan ja kasvatusympäristön toiminta, ammatillisuus ja osaaminen. Varhaiskasvatussuunnitelmassa painotetaan lapsen ominaisia tapoja toimia, näitä ovat leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja taiteellinen ilmaisu. Varhaiskasvatuksessa tuodaan esiin myös vanhempien osallisuus, joka näkyy varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja arvioinnissa sekä kasvatuskumppanuutena. (Alila ym. 2014, 40.)

Vanhemmilla tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa yksikkökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä osallistua sen laatimiseen ja arviointiin. Lisäksi vanhempien tulisi tietää yksikön varhaiskasvatussuunnitelman sisältö. Yhteistyön yhtenä konkreettisenä muotona on lapselle yksilöllisesti laadittava varhaiskasvatussuunnitelma, jonka sisältöön vaikuttavat vanhemmat ja henkilöstö. Yksilöllisessä suunnitelmassa huomioidaan lapsen tarpeet, mielenkiinnon kohteet, vahvuudet ja yksilölliset tuen sekä ohjauksen tarpeet. (Alila ym. 2014, 41.)

2.2 Varhaiskasvatuksen kehitystyö

Opetus ja kulttuuriministeriön selvityksessä *Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat* tutkijat esittivät tausta-aineistoon perustuen johtopäätöksiä ja kehityssuuntia, jotka tulisi huomioida vuonna 2015 voimaan astuneessa varhaiskasvatuslaissa. Varhaiskasvatuspalveluita tulisi moninaistaa, sillä suomalainen varhaiskasvatus on kokopäivähoitoon painottunutta toimintaa. Tulevaisuudessa tulisi tarjota riittävästi osapäiväisiä tai osaviikkoisia varhaiskasvatuksen palveluja. Vuorohoidon ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluita on oltava riittävästi tarjolla. Palveluiden kehittäminen monipuolisiksi on yhtä olennaista kuin niiden saatavuus ja riittävyys, tällöin varhaiskasvatuksen palvelut palvelevat lapsia ja vanhempia. Varhais-

kasvatuspalveluiden yhteistyötä moniammatillisesti muiden palveluiden ja asiantuntijoiden kesken tulee tiivistää ja luoda selkeät rakenteet yhteistyölle. (Alila ym. 2014, 58–59.)

Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan tavoitteena on tukea ja edistää varhaiskasvatuksen laaja-alaista kehittämistä. Sen jäsenet edustavat kehittämisen kannalta keskeisiä tahoja, jotka ovat asetuksen edellyttämällä tavalla koottu. Neuvottelukunnassa on asiantuntijoita hallinnon, tutkimuksen, koulutuksen, järjestöjen ja kuntien tahoilta. (Kiiskinen & Huovinen 2011, 7.) Avoimia varhaiskasvatuspalveluita pohtinut asiantuntijaryhmä toimi ajalla 26.10.2009 - 9.2.2010, päätyen seuraaviin ratkaisuihin. Avoimen varhaiskasvatuksen termi jäi vaille yhtenäistä merkitystä. Tällä hetkellä käytössä oleva kerhotoimintana tunnettu palvelumuoto kaipaa tarkempaa jäsenystä ja säännöstelyä. Neuvottelukunta ei kuitenkaan ottanut kantaa, mitä nimitystä toiminnasta tulisi käyttää. Lainsäädännöllä säänneltävä kerhotoiminta olisi enintään 15 tuntia viikossa ja kolme tuntia päivässä siten, että kerhossa ei tarjota aterioita. Neuvottelukunta ei nähnyt tarpeelliseksi asettaa henkilöstön ja lasten välistä suhdelukua vaan henkilömitoituksen on oltava ”riittävä”. Ensivaiheessa kerho-ohjaajan kelpoisuudeksi riittää toisen asteen koulutus, myöhemmin vaaditaan lastentarhanopettajan pätevyys. Ohjaajan ollessa muu kuin lastentarhanopettaja, kunnan tulee huolehtia, että ohjaajalla on käytössään lastentarhanopettajan antama tuki ja ohjaus toiminnan järjestämiseen. Raportissa kiinnitettiin erityisesti huomiota kerhotoiminnan ja osapäivähoidon eroihin. Milloin kysymyksessä on sellainen hoito, joka estää esimerkiksi kotihoidon tuen saamisen. Avoimia varhaiskasvatuspalveluita pohtinut ryhmä näki tarpeelliseksi kirjata lakiin kunnan velvollisuudeksi järjestää perinteisten hoitomuotojen lisäksi myös avointa varhaiskasvatustoimintaa. Kunnan päätettäväksi jäisi toiminnan määrä ja toteuttamistapa. Avoin varhaiskasvatus tulee olla linjassa Terveysten- ja hyvinvoinninlaitoksen määrittelemien varhaiskasvatussuunnitelmien perusteiden kanssa. Ryhmä kiinnitti huomiota myös palvelunohjaukseen ja eri toimijoiden roolien selkiyttämiseen avoimien varhaiskasvatuspalveluiden järjestäjinä. (Kiiskinen & Huovinen 2011, 13–14.)

2.3 Avoimen varhaiskasvatuksen tarpeellisuus ja tavoitteet

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus SOCCA tekivät yhteistyössä vuonna 2007 selvityksen avoimen varhaiskasvatuksen nykytilasta ja sen kehittämistarpeista. Kyseiseen kyselyyn on vastannut myös Huitisten kaupunki sekä sittemmin Huittisiin liitetty Vampula. Selvityksessä pyydettiin vastaajia nimeämään kolme tärkeintä syytä, jotka vaikuttavat avoimien varhaiskasvatustalveluiden tarpeellisuuteen. Tärkeimmiksi nousivat lasten varhaiskasvatuksen tukeminen, lasten sosiaalisen kehityksen tukeminen sekä vanhempien mahdollisuus aikuiskontakteihin. Vastauksissa nousi esiin myös vanhempien tukeminen sekä avoimen varhaiskasvatuksen tarjoama vaihtoehto koko- ja/tai osapäivähoidolle.

Kyselyn avoimessa osiossa vastaajat nostivat avointen varhaiskasvatustalveluiden tarpeellisuuden ja tärkeyden esiin. Vastaajat kokivat talveluiden vastaavan perheiden tarpeisiin moninaisesti, tukevan vanhemmuutta ja perheitä tarjoamalla vaihtoehdon päivähoitolle, vertaisryhmiä sekä sosiaalista kanssakäymistä aikuisille, varhaiskasvatusta ja virikkeitä lapsille. Toiminnan tärkeys kotona oleville perheille ja heidän hyvinvoinnilleen on merkittävä. Tutkimuksessa tuotiin esiin myös avoimien varhaiskasvatustalveluiden tärkeys ennen lapsen varsinaista päivähoitoon siirtymistä. Kommenteista kävi myös ilmi, että vanhemmat ovat tehneet aloitteita avoimien varhaiskasvatustalveluiden järjestämiseksi, mutta ne on evätty resursseihin vedoten.

(Alila & Portell 2008, 41.)

Kyselyssä avoimen varhaiskasvatustoiminnan tavoitteista esiin nousi sen mahdollistama lasten välinen toiminta, leikki ja kontaktit sekä varhaiskasvatuksen tukeminen. Myös vanhempien välinen vertaistuki ja aikuiskontaktien mahdollisuus sekä ammatilaisten antama tuki avoimien varhaiskasvatustalveluiden kautta nousi esiin. Kunnan järjestämän avoimen varhaiskasvatustoiminnan tavoitteeksi nousi lasten varhaiskasvatuksen ja vertaisryhmien lisäksi vaihtoehtoinen palvelumuoto lapsen päivähoidon järjestämiseksi. (Alila & Portell 2008, 43.)

2.4 Avoin päiväkot

Avoin päiväkotitoiminta on rantautunut Suomeen Ruotsin kautta 1970-luvulla. Vuonna 1978 Suomeen avattiin 11 avointa päiväkotia vuoteen 1983 kestäneessä sosiaalishallituksen koordinoimassa kokeilutoiminnassa. Avoimen päiväkodin tarkoituksena oli kasvatusneuvojen antaminen vanhemmille ja sen avulla pyrittiin vähentämään lapsiperheiden eristäytymistä. Tärkeänä pidettiin myös vanhempien osallisuutta sekä vertaisryhmien ja ammattilaisten kanssa mahdollistuvaa keskustelua. Toiminnassa olennaista oli, että vanhempi oli lapsen mukana eikä ennakoilmoittautumista tarvittu. Avoin päiväkot toimi tavallisen päiväkodin yhteydessä ja niistä tuli vartenotettava vaihtoehto lasten päivähoidolle. (Alila & Portell 2008, 17.)

1990-luvulla kunnat lakkauttivat avoimia varhaiskasvatustoimintoja. Siihen vaikutti osaltaan maan taloudellinen tilanne kuin myös subjektiivisen päivähoidon voimaantulo, jolloin kuntien resurssit avoimen toiminnan kehittämiseen vähenivät lakisääteisten palveluiden tuottamisen vuoksi. 2000-luvulla kuntia on kannustettu lisäämään avoimia varhaiskasvatuspalveluita rikastuttamaan päivähoidon ja varhaiskasvatuksen kenttää. Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden vaihtoehto perinteisten päiväkotijä perhepäivähoitotoiminnan rinnalla moninaistaa lapsiperheiden palveluiden valikoiman. Osa paikkakunnista kartoittaa asiakkaiden tarpeita palveluiden suunnittelua ja toteuttamista varten. (Alila & Portell 2008, 18.)

2.5 Avoin varhaiskasvatus varhaiskasvatuslaissa

Vuonna 1973 voimaan astunut päivähoitolaki, joka 1.8.2015 muuttui varhaiskasvatuslaiksi, ei määrittele avointa varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuslain ensimmäinen pykälä säättää lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Lakia sovelletaan eri palveluntuottajien järjestämiin varhaiskasvatuspalveluihin, joita annetaan päiväkodin ja perhepäivähoidon lisäksi myös muuna varhaiskasvatuksena. Varhaiskasvatus määritellään lapsen suunnitelmalliseksi ja tavoitteelliseksi hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudeksi, painottaen pedagogiikkaa. Päiväkodin ja perhepäiväkodin lisäksi varhaiskasvatuslaki määrittää muun varhaiskasvatuksen järjestettäväksi tarkoitusta varten varatussa paikassa. (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36, 1§.) Se, mitä *muuta*

varhaiskasvatusta pitää sisällään, ei ole tarkemmin määritelty nykyisessä laissa. Asetuksessa lasten päivähoidosta 16.3.1973/239 ei mainita avoimen varhaiskasvatuksen palveluita.

2.6 Aiemmat tutkimukset avoimista varhaiskasvatuspalveluista

Löysin vanhempien näkökulmasta tehtyjä opinnäytetöitä, mutta useat niistä mittasivat jo olemassa olevien avoimien päiväkotien käyttäjien tyytyväisyyttä palveluun sekä palvelun tarpeellisuutta. Näistä opinnäytetöistä sain tietoa vanhempien kokemuksista avoimista varhaiskasvatuspalveluista. Tämä tukee omaa opinnäytetyötäni, joka huomioi vanhempien kokemat tarpeet avoimista varhaiskasvatuspalveluista lapsiperheille.

Malliksi valikoituneesta Euran avoimesta päiväkodista on tehty opinnäytetyö, jonka tutkimustehtävänä oli selvittää tukeeko Euran avoin päiväkotialueen perheitä arjessa. Opinnäytetyö selvitti miten avoimen päiväkodin palveluihin löydettiin, mikä merkitys palveluilla on perheiden arjessa, äitien vertaistuen ja yhteisöllisyyden merkityksen sekä varhaiskasvatuksen ammattilaisten merkityksen avoimessa päiväkodissa. Opinnäytetyön tekijä Säde Tikkanen (2014) on myös kerännyt vanhemmilta parannusehdotuksia ja kritiikkiä koskien avoimen päiväkodin palveluja.

Saimaan ammattikorkeakoulussa Taimi Lautiainen ja Titta Vainikka (2014) ovat tehneet opinnäytetyön avoimen päiväkodin tärkeydestä lapsiperheiden tukemisessa sekä avoimen päiväkodin valintaan ja lapsiperheiden tyytyväisyyteen liittyen. Kyseisessä työssä nousi esille palvelun tärkeys lapsiperheille, vertaistuen merkitys vanhemmille, ammattilaisten läsnäolon tärkeys sekä lasten sosiaalisten taitojen kehitys ja leikkiseura. Työn jatkotutkimusehdotuksena oli vanhempien osallisuus avoimen päiväkodin toiminnan sisällön suunnittelussa.

Hanna Salomaa ja Mervi Supperi (2010) ovat tehneet opinnäytetyön Seinäjoen avoimesta päiväkodista kohtaamispaikkana sekä vanhempien kokemuksia palvelusta vertaistuen tarjoajana. Heidän tutkimuksen tulokset osoittivat avoimen päiväkodin

tärkeyden vertaistuen ja sosiaalisten kontaktien näkökulmasta. Avoin päiväkotitoiminta toi arjesta irtautumista ja lapsille leikkiseuraa, virikkeitä sekä esimakua päivähoitotoiminnasta.

Ulla Muonan (2013) opinnäytetyössä tutkittiin vanhempien näkemyksiä avoimista varhaiskasvatuspalveluista Sippolan alueella Kouvolassa. Työssä korostui vanhempien toive saada luotua lapsilleen sosiaalisia suhteita sekä arjen strukturointi avoimen varhaiskasvatuksen kautta. Myös vanhempien omien vertaisryhmien merkitys koettiin tärkeäksi.

Jenna Siivosen (2014) opinnäytetyössä tutkittiin tyytyväisyyttä Porin kaupungin avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin sekä varhaiskasvatuksen kehittämistä. Työssä mainitaan vanhempien osallisuus kehittämistoiminnassa, joka edesauttaa kehittämisen pysyviä vaikutuksia. Opinnäytetyössä selvisi myös vanhempien toive yhteistyötoimintaan henkilökunnan kanssa.

Kirsi Alila ja Tuija Portell ovat kirjoittaneet Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2008:14, Leikkitoiminnasta avoimeen varhaiskasvatukseen: Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007, jossa kerrotaan avoimen varhaiskasvatuksen historiaa sekä kehitystä. Kyselyyn vuonna 2007 ovat vastanneet myös Huittinen ja Vampula, joka sittemmin vuonna 2009 liitettiin osaksi Huittista.

Avoimet varhaiskasvatuspalvelut ja niiden kehittämistarpeet Kaakkois-Suomen kunnissa on Päivi Kasken vuonna 2012 tekemä tutkimus, joissa todetaan avoimen varhaiskasvatuksen tärkeys varsinkin maaseudulla asuville, joilla on pitkät välimatkat. Kyselyssä yhteiskunnalta toivotuista palveluista ja tukimuodoista nousivat maaseudun lapsiperheiden hyvinvoinnin turvaamiseksi mm. ohjattu toiminta lapsille, kohtaamispaikat vanhemmille ja lapsille sekä ohjattua toimintaa vanhemmille ja lapsille yhdessä.

Avoimen varhaiskasvatuksen toimijoiden verkosto on yksi Kaakkois-Suomen lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittämisverkosto Kehikko – hankkeen (2010) aikana syntynyt verkosto Kaakkois-Suomen alueella. Verkoston tarkoituksena oli lisätä laaja-alaista yhteistyötä avoimien varhaiskasvatuspalveluiden toimijoiden kesken. Tämän

kehittämistyön pohjana käytettiin Kirsi Alilan ja Tuija Portellin valtakunnallista selvitystä avoimien varhaiskasvatuspalvelujen nykytilasta ja kehittämistarpeista 2007.

3 ERILAISET AVOIMET VARHAISKASVATUSPALVELUT

Tarkastelen tässä luvussa Huittisissa tällä hetkellä toimivia avoimia varhaiskasvatuspalveluita sekä Eurassa ja Oulussa toiminnassa olevia eritavoin toteutettuja avoimia varhaiskasvatuspalveluita. Esimerkeiksi avoimen varhaiskasvatuspalveluiden tuottajista valitsin Euran kaupungin avoimen päiväkotin Ompun ja Oulun kaupungin järjestämät monipuoliset varhaiskasvatuspalvelut. Valinnan taustalla oli se, että lähellä Huittisten kaupunkia sijaitseva Eura on suurin piirtein samankokoinen kuin Huittinen ja Oulu siksi, koska siellä avoimien varhaiskasvatuspalveluiden valikoima on erittäin monipuolinen ja idearikkaasti toteutettu.

Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitoksen Sotkanet (Sotkanet b) palvelun mukaan leikkitoiminnan piirissä keskimäärin toimintapäivänä olleita lapsia, kunnan kustantamissa palveluissa vuonna 2014 on ollut 21 649. Tämä lukema koostuu niistä käyttäjistä, jotka ovat olleet mukana kunnan kustantamissa palveluissa, leikkikenttä-, kerho- ja puistotoiminnassa, leikkikouluissa, avoimissa päiväkodeissa, leikki- sekä toimintavälinevuokraamojen käyttäjinä.

3.1 Avoin varhaiskasvatustoiminta Huittisissa

Sotkanet palvelun mukaan vuonna 2014 Huittisten väkiluku on ollut 10 487. Perheitä Huittisissa on ollut 2 883 ja 0-6-vuotiaiden osuus väestöstä on 6,6 %. Päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa järjestettävässä osapäivähoidossa, kunnan kustantamissa palveluissa on ollut 84 lasta, joista on kertynyt hoitopäiviä yhteensä 13 212. Hoitopäivät jaettuna osapäivähoidossa olevien lasten määrällä tekee 157 hoitopäivää vuodessa lasta kohden. (Sotkanet c.) Huittisten varhaiskasvatusjohtaja Johanna Kortessalo-Ainasojan (henkilökohtainen tiedonanto 18.1.2016) mukaan vuoden 2015 lopussa Huittisissa oli 404 lasta varhaiskasvatuksessa, perhepäivähoidossa ja päiväkodeissa.

Mannerheimin lastensuojeluliiton Huittisten paikallisyhdistys järjestää Huittisten nuorisoklubin tiloissa viikoittain perhe- ja vauvakahvilatoimintaa. Kahviloissa on tarjolla pientä välipalaa sekä vertaisryhmiä niin aikuisille kuin lapsillekin. Kahviloissa vietetään myös erilaisia teemapäiviä, jolloin vierailijoita voi olla esimerkiksi apteekista, hammashuollosta, kirjastosta tai musiikkiopistolta. Mannerheimin lastensuojeluliiton Huittisten paikallisyhdistys järjestää myös erilaisia tapahtumia ympäri vuoden. (Mannerheimin lastensuojeluliitto www-sivut 2016.)

Mannerheimin lastensuojeluliiton Huittisten paikallisyhdistyksen puheenjohtaja Riika Kankaanpää ja jäsenvastaava Anni Tormas (henkilökohtainen tiedonanto 17.2.2016) kertovat kahvilatoiminnan olevan erittäin tärkeää perheille ja kävijöitä on viikoittain useita kymmeniä. Kankaanpää ja Tormas korostavat kahviloiden tarjoaman vertaistuen lisäksi perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisen lisäämistä Huittisissa, esimerkiksi perhekeskustyyppisen ratkaisun myötä, jolloin lapsiperheiden palvelut olisivat koottuna niin sanotusti ”yhden napin” taakse.

Huittisten seurakunta järjestää 3-5-vuotiaille lapsille päiväkerhoja. Kolmevuotiaat kokoontuvat kerran viikossa ja isommat lapset kaksi kertaa viikossa. Seurakunnan kerhoissa lapsilla on mahdollisuus toimintaan ja tekemiseen, vertaisryhmiin sekä hiltentymiseen lastenohjaajien opastuksella. Kerho tukee kodin kristillistä kasvatusta ja toiminnan punaisena lankana on kastekäskey. Leikin, satujen, luovan toiminnan, musiikin, laulun ja liikunnan kautta tuetaan lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. (Huittisten seurakunnan www-sivut, 2016.)

Seurakunta järjestää myös avointa päiväkerhoa, jonne lapset saapuvat yhdessä oman aikuisen kanssa. Avoin päiväkerho koostuu alkuhartaudesta, leikistä, askarteluista, satuhetkistä, välipalasta ja lauluista. Kerho avaa ovia seurakuntaan sekä kristittyinä elämiseen ja antaa virkistystä arkeen. Avoimessa päiväkerhossa ei ole ikärajoituksia, vaan kaikki lapset ovat tervetulleita oman aikuisen kanssa, jonka vastuulla he ovat koko toiminnan ajan. Seurakunta järjestää toimintaa kerran kuukaudessa myös iltaisin. Perheiden puuhapyhikset kokoontuvat puoli kuudesta seitsemään samalla kaavalla kuin avoin päiväkerho. (Huittisten seurakunnan www-sivut, 2016.)

Lapsityönohjaaja Tiina Ruusumaaan mukaan (Ruusumaa sähköposti 28.1.2016) seurakunnan avoimen päiväkerhon osallistujamäärä on vaihdellut tänä vuonna melko paljon. Osallistujista lapsia on ollut noin 30–50 ja aikuisia 25–45. Seurakunta on järjestänyt avointa päiväkerhoa Huittisissa jo vuodesta 1996 ja toimintaan on vuosien aikana osallistunut vaihtelevasti perheitä, kuitenkin aina riittävästi. Avoimen päiväkerhon toiminnasta on tehty mielipidekyselyjä vanhemmille ja toiveet on pyritty huomioimaan päiväkerhossa. Toimintaan ollaan pääsääntöisesti oltu tyytyväisiä, mutta seurakunta kuulisi mielellään enemmänkin kävijöiden ajatuksia.

Kolmivuotiaiden kerhoryhmiä on keväällä 2016 kaksi, joissa on yhteensä kaksikymmentä lasta. Kerhoryhmää kohden työskentelee aina kaksi lastenohjaajaa. 4-5 –vuotiaiden yhdistettyjä ryhmiä on neljä ja pelkästään neljä vuotiaille yksi oma ryhmä. Näissä viidessä ryhmässä on yhteensä 54 lasta. Pääsääntöisesti ryhmissä on noin kymmenen lasta ja yksi lastenohjaaja.

Seurakunnan lapsityö työllistää kolme lastenohjaajaa sekä lapsityönohjaajan. Heidän työhönsä kuuluu päiväkerhot, avoin päiväkerho, kaakaopyhäkoulu sekä kesällä 2016 järjestettävä vanhempi-lapsi leiri ja rippikoululeiri. Lastenohjaajat tekevät yhdessä lapsityönohjaajan kanssa työkauden suunnitelmat, mutta toteutuksesta vastaa lastenohjaaja.

3.2 Euran avoin päiväkotiki Ompu

Euran väkiluku oli vuonna 2014 12 315. Perheiden määrä Eurassa oli 3 419 ja 0-6-vuotiaiden osuus väestöstä 7,4 %. Osapäivähoidossa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, kunnan kustantamissa palveluissa oli 94 lasta, joille hoitopäiviä on kertynyt vuodessa 13 442. Hoitopäivät jaettuna osapäivähoidossa olevien lasten määrälle tulee tulokseksi 143 hoitopäivää/lapsi. (Sotkanet c.)

Eurassa toimii avoin päiväkotiki Ompu, jonka toiminta on suunnattu kotona hoidossa oleville lapsille. Toiminnan ohjauksesta vastaa lastentarhanopettaja sekä lastenhoitaja. Ompu tarjoaa ohjatun toiminnan lisäksi mahdollisuuden vapaaseen leikkiin ja oleiluun. Ohjelma pyritään luomaan vaihtelevaksi sekä monipuoliseksi. Toiminnan

ideoinnissa ja suunnittelussa otetaan huomioon vanhempien ja perheiden ajatukset. (Euran kunta www-sivut 2016.)

Ompun toiminta koostuu lasten kerhoista, perhekerhoista ja lapsiparkista, jotka koontuvat koulujen toiminta-aikojen mukaan. Kaksivuotiaille järjestetään kaksi erillistä kerhoryhmää aamupäivisin, jotka ovat kestoltaan 2,5 tuntia. Kolmevuotiaat koontuvat kaksi kertaa viikossa aamupäivisin ja 4-5-vuotiaat iltpäivisin kolmeksi tunniksi. Tiistaisin ja perjantaisin on mahdollista jättää yli 2-vuotias lapsi hoitoon muutamaksi tunniksi. Lapsiparkkiin varataan paikka edellisellä viikolla. Perhekerho toimii avoimena ja virikkeellisenä kohtauspaiikkana lapsiperheille. Perhekerhossa oma aikuinen on vastuussa lapsestaan. Kaikissa toiminnoissa aterioidaan omilla eväillä. (Euran kunta www-sivut 2016.)

Säde Tikkanen on tehnyt vuonna 2014 opinnäytetyön koskien Euran avoin päiväkotiompua, tarkoituksenaan selvittää tukeeko se alueen perheitä arjessa. Lapsiperheet kokivat Ompun matalan kynnyksen paikaksi, jonne oli helppo tulla. Lasten kerhotoiminnan ja perhekerhon kautta perheet ovat löytäneet uusia ystäviä. Vanhemmat kokivat avoimen päiväkodin tarjoavan rytmiä arkeen sekä vertaisryhmiä aikuisille ja lapsille. Avoimen päiväkodin tunnelmaa pidettiin sallivana ja toiminnan ohjausta joustavana. Lisäksi suunniteltuja ohjelmia kyettiin muokkaamaan lapsien tarpeiden mukaan. Kerhojen nähtiin toimivan turvallisena ympäristönä sosiaalisten taitojen harjoittelussa sekä harjoitteluna tulevia päiväkotipäiviä varten. Eurassa vanhemmat tiedostivat avoimen päiväkodin tarpeellisuuden sekä kunnalle mahdollisesti tulevat kustannukset, jos kaikki kerhoja käyttävät lapset siirtyisivät kunnalliseen osapäivähoitoon. Vanhemmat korostivat vertaistuen vaikutusta arjessa jaksamiseen ja ammattilaisten keskusteluapua. Henkilökunnan pysyvyys on luonut Ompun käyttäjille mahdollisuuden syvemmän suhteen syntymiseen, jolloin vaikeidenkin asioiden jakaminen on tuntunut helpommalta. Erityisesti paikkakunnalle muuttaneet perheet kokivat lapsiparkin helpotuksena, omien lähiverkostojen ollessa kaukana. (Tikkanen 2014, 31–35.)

3.3 Avoin varhaiskasvatus Oulussa

Halusin nostaa Oulussa toimivan avoimen varhaiskasvatuksen malliksi opinnäyte-työhöni, sillä perehtyessäni useisiin malleihin, havaitsin Oulussa toimivan mallin to-della kattavaksi. Oulun väkiluku on ollut vuonna 2014 196 293. Lapsiperheitä on ol-lut 50 670 ja 0-6-vuotiaiden osuus väestöstä 9,6 %. Osapäivähoidossa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, kunnan kustantamissa palveluissa olevia lapsia on ollut 143, joille hoitopäiviä on vuodessa yhteensä kertynyt 19 674. Tällöin hoitopäiviä on ker-tynyt lasta kohden keskimäärin 138/vuosi. (Sotkanet c.)

Oulussa järjestetään (Oulun kaupungin www-sivut 2016) maksuttomia avoimia ker-hoja 2-5-vuotiaille lapsille, jotka eivät ole kokopäiväisen hoidon tarpeessa. Perhe voi valita lapselleen useista vaihtoehdoista yhden, kaksi tai kolme kertaa viikossa ko-koontuvan ryhmän, jonka lisäksi perhe voi yhdessä osallistua perheryhmiin. Kerhoja järjestetään monipuolisesti niin aamu- kuin iltapäivisin. Ryhmissä lapsilla voi olla mukana pienet eväät. Toiminta-ajat määräytyvät myös Oulussa mukailien koulu-jen toiminta-aikojen. Kerhoihin haetaan sähköisesti ja valintajärjestyksessä etusijalla ovat lapset, jotka luopuvat kokopäivähoitopaikasta, sisarukset ja uudet hakijat haku-järjestyksessä huomioiden kuitenkin tuen tarpeessa olevat lapset. Avoimeen varhais-kasvatukseen ei voi osallistua ne lapset, joille on myönnetty kunnallinen päivähoito-paikka, palveluseteli tai yksityisen hoidon tuki.

Oulussa kokoontuu 54:ssä eri pisteessä 2-5-vuotiaiden ryhmiä, jotka kokoontuvat kaksi tai kolme kertaa viikossa kolmeksi tunniksi. Ryhmien tavoitteena on tarjota lapsille uusia kavereita, opetella ryhmässä toimimista sekä mahdollisuus monipuoli-seen toimintaan. Toiminnan ohjauksesta vastaa lastentarhanopettaja ja lastenhoitaja. (Oulun kaupungin www-sivut 2016.)

Lasten ryhmien lisäksi Oulussa järjestetään perhekerhoja, jotka ovat suunnattu 0-5-vuotiaille lapsille vanhempineen. Perhekerhoissa korostuu vanhempien mahdollisuus vertaistukeen. Metsokankaan avoin päiväkotitoiminta määrittelee perhekerhon toiminnaksi askartelun, laulamisen, loruttelun, jumpan ja toimimisen yhdessä lapsen kanssa. (Ou-lun kaupungin www-sivut 2016.)

Perinteisten lastenkerhojen ja perhekerhojen lisäksi Oulussa avoimeen varhaiskasvatukseen kuuluvat myös erilaiset leikkikoulut. Liikuntaleikkikoulu on myös maksutonta avointa varhaiskasvatusta, joka tarjoaa monipuolista liikuntaa 3-5-vuotiaille lapsille, joilla ei ole tarvetta kokopäiväiseen hoitopaikkaan. Liikuntaleikkikoulussa on tempuratoja, sääntöleikkejä, välinejumbppaa, hiihtoa, luistelua, mäenlaskua, uintia, metsäretkiä, luontoleikkejä, tutkimista, oppimista ja seikkailua, joita harjoitetaan yhdessä turvallisessa ryhmässä. Liikuntaleikkikoulut kokoontuvat myös kaksi tai kolme kertaa viikossa kolme tuntia kerrallaan. (Oulun kaupungin www-sivut 2016.)

Lisäksi yhtenä vaihtoehtona Oulussa ovat ulkoiluleikkikoulut, jotka kokoontuvat kolme kertaa viikossa. Ulkoiluleikkikouluissa liikutaan, leikitään luontoleikkejä, tutkitaan, opitaan, seikkaillaan ja leikitään ulkona, joten säänmukainen pukeutuminen on välttämätön. Ulkoiluleikkikoulu kokoontuu pääasiassa lähimaastossa ja metsässä. Oulun kaupungin Varhaisuutiset videolla lastenhoitaja Pete kertoi, että kerhossa lapset pääsevät tutustumaan luontoon, huomioimaan vuodenaikoja sekä niiden vaihtumista. Kerhon toiminta koostuu liikuntapainotteisesti tehtävistä, leikeistä ja lauluista. Lastentarhanopettaja Juha kertoi videolla, että lasten karkeamotoriset taidot kehittyvät huomattavasti metsässä liikkeessä, sillä kannot, oksat, kivet ja ojat tuovat monipuolisuutta kuljettavaan alustaan. Juha kertoi myös luontokerholla olevan yhteiskunnallinen terveydellinen merkitys, lapset oppivat arvostamaan luontoa, toimimaan luonnon ehdoilla ja huolehtimaan luonnosta. (Oulun kaupunki 2013.)

Maksuttoman avoimen varhaiskasvatuksen ryhmiin kuuluu myös sanataideryhmä, joka on tarkoitettu yli kaksivuotiaille lapsille. Toiminta pohjautuu kirjallisuuslähtöiseen sanataidekasvatukseen. Sanataideryhmä Tarinavintti järjestetään yhteistyössä Pikku-Ainon päiväkodin ja Valveen sanataidekoulun kanssa, toiminta koostuu kirjoista, tarinoista, runoleikeistä ja keksimisen riemusta. (Oulun kaupungin www-sivut 2016.)

Koivulan päiväkodissa toimii myös avoin keppihevosterho, jossa perehdytään liikunnallisesti ja leikkien keppihevosten maailmaan. Kerho toimii samalla periaatteella kuin lastenkerhot, kokoontuminen on kolme kertaa viikossa kolme tuntia kerrallaan ja toiminnan ohjauksesta vastaa varhaiskasvatuksen ammattilaiset. (Oulun kaupungin www-sivut 2016.)

3.4 Avoimen varhaiskasvatuksen kustannukset

Huittisissa toimivat Mannerheimin lastensuojeluliiton (MLL) kahvilat ja seurakunnan avoin perhekerho ovat käyttäjilleen maksuttomia, lukuun ottamatta tarjoiluja, joista MLL perii pienen maksun ja seurakunta vapaaehtoisen kahvirahan. Huittisten seurakunnan järjestämä päiväkerhotoiminta on maksullista ja sen kustannukset ovat 20 tai 40 euroa lukukaudessa riippuen osallistuuko kerhoon kerran vai kahdesti viikossa.

Eurassa avoin päiväkotikielinen Ompun lasten kerhot ovat maksullista toimintaa. Kaksivuotiaiden kerho on 10€/kk ja 3-5-vuotiaiden 15€/kk (toinen ja kolmas lapsi 10€/kk). Kerhomaksu laskutetaan kuukausittain. Perhekerho on maksutonta. (Ompun esite 2016). Oulussa avoin varhaiskasvatus on maksutonta (Oulun kaupungin www-sivut 2016).

Sosiaali- ja terveysministeriön ja SOCCAN selvityksessä ilmeni avoimen varhaiskasvatuksen olevan pääsääntöisesti maksutonta. Osa paikoista peri kuitenkin maksun toiminnasta toimintakausittain, kuukausittain, kertamaksuna tai tuntiveloituksena. Selvityksessä ehdotettiin valtakunnallista linjausta eri toimintamuotojen maksuista. Maksuja määritettäessä tulisi huomioida, etteivät ne estä lasten osallistumista vaan tukisivat perheitä käyttämään avoimia varhaiskasvatuspalveluita vaihtoehtona päivähoidolle. (Alila & Portell 2008, 76.)

4 VANHEMPIEN ASEMA VARHAISKASVATUKSESSA

Vanhemmuus on alettuaan läpi elämän kestävä, alati muuttuva tehtävä ja rooli. (Järvinen ym. 2012, 124). Käsittelen tässä luvussa vanhemmuuden kehittymistä sekä sen tukemista varhaiskasvatuksessa.

4.1 Vanhemmuuden kehittyminen

Vanhemmuuteen vaikuttavat jokaisen suvun ja perheen historia sekä kulttuuri. Tämän lisäksi jokaisella yksilöllä on omia kokemuksia vanhemmuudesta, kulttuurista, historiasta, elämäntavoista, perinteistä sekä arvoista. Perustettaessa perhettä toisen ihmisen kanssa, yksilöt joutuvat neuvottelemaan siitä, miten omat kokemukset ja historia vaikuttavat tulevaan perheeseen ja sen elämään. Vanhemmuuden rakentumisessa perheen ja suvun vaikutus voi olla apuna tai rasitteena, tai vaikuttaa molempina. Länsimaissa perhekäsitys supistuu, jolloin yksilöityminen saattaa jättää nuoret perheet hyvin yksin, vaikka suvun ja laajemman perheen merkitys on suuri. Perimä ja ympäristö vaikuttavat vanhemmuuteen, sillä jokaisella aikuisella ja lapsella on yksilöllinen perimä ja synnynnäiset ominaisuudet. Vanhemmuus rakentuu vanhempien ja lasten välillä yksilöllisesti. Siihen vaaditaan luovuutta, joustavuutta, erilaisuuden sietämistä, avoimuutta ja halua ymmärtää jokaista lasta, vastaten lapsen kehitystarpeisiin. (Schmitt 2003.)

Vanhemmuus edellyttää lapsen laittamista oman itsensä edelle. Vanhemmuus edellyttää kykyä kestää sitä, että toinen on riippuvainen ja tarvitsee minua alkuun jopa yötä päivää. Vanhemmuuden aikana yksilö toimii kuin lapsen palveluksessa, on saatavilla, tukee ja tarjoaa mielihyvää. Vanhemmuus vaatii luovuutta, sillä lapset kasvavat ja vanhemmat vanhenevat, jolloin vaaditaan sopeutumista uusiin tilanteisiin. (Schmitt 2003.) Vanhemmaksi tuleminen aloittaa uuden vaiheen elämässä ja tuo muutoksia entiseen elämäntilanteeseen. Omat kokemukset lapsista sekä oma eletty lapsuus vaikuttavat siihen, miten tuleva vanhempi kokee tulevan muutoksen. (Tapio ym. 2010, 126.)

4.2 Varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen vanhempien näkökulmasta

Uutta varhaiskasvatuslakia valmisteltaessa opetus- ja kulttuuriministeriö on selvittänyt vuosien 2013–2014 vaihteessa, mitä varhaiskasvatusikäisten vanhemmat ja huoltajat ajattelevat varhaiskasvatuspalveluista ja minkälaisia kehitystarpeita he näkevät. Vanhemmat kokevat varhaiskasvatuspalvelut erittäin tärkeiksi. Tutkimuksen mukaan 93 % oli sitä mieltä, että se mahdollistaa työssäkäynnin tai opiskelun. 80 % piti tär-

keänä varhaiskasvatuksen mahdollistamaa yhteistyötä ja kasvatuskumppanuutta yhdessä henkilöstön kanssa, koskien lapsen kasvatuskysymyksiä. Vanhemmat kokivat vähemmän tärkeäksi vertaistoiminnan muiden vanhempien kanssa (44 %) sekä tuen saamisen omaan vanhemmuuteen (58 %). Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden käyttäjistä ne, jotka osallistuvat toimintaan yhdessä lapsen kanssa, pitävät muita tärkeämpänä mahdollisuutta vertaisryhmiin sekä tuen saamiseen omaan vanhemmuuteensa. (Alasuutari ym. 2014, 17; 19–20.)

Tutkittaessa varhaiskasvatuksen järjestämistä vanhemmat olivat tyytymättömiä juuri avoimen varhaiskasvatuksen vastaamiseen lapsen ja perheen tarpeisiin, aukioloaikoihin sekä henkilöstön riittävyyteen ja sijaisjärjestelyihin. Vanhemmat ovat olleet avoimien varhaiskasvatuspalveluiden monikulttuurisuuden huomioimiseen vähiten tyytyväisiä verrattuna muihin varhaiskasvatuspalveluita käyttäviin vanhempiin. (Alasuutari ym. 2014, 22–23; 31.)

Avoimia varhaiskasvatuspalveluita käyttäneiden perheiden vanhemmat olivat selvästi kokopäivähoitopalveluita käyttäviä asiakkaita tyytyväisempiä palveluista perittäviin maksuihin. Tähän saattaa olla syynä avoimien varhaiskasvatuspalveluiden maksuttomuus tai hyvin pienet kustannukset verrattuna kokopäivähoidossa oleviin. Vanhemmat kokivat avoimien varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaman ympäristön ja välineistön olevan monipuolista sekä sisätilojen asianmukaisuuden, kunnon ja turvallisuuden olevan kunnossa. Lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen vanhemmat toivovat kiinnitettävän enemmän huomiota avoimissa varhaiskasvatuspalveluissa. Vanhemmat kokevat, että yksilöllisen ja tarvittaessa erityisen tuen saaminen ei aina toteudu. (Alasuutari ym. 2014, 26; 30; 34.)

Avoimen varhaiskasvatuksen asiakkaat olivat myös tyytyväisimpiä siihen, että lapsi saa kokemuksia ryhmän jäsenenä toimimisesta. Vanhemmat kokivat toiminnan monipuoliseksi ja lapsen tarpeista käsin suunnitelluksi ja toteutetuksi. Vanhemmat olivat hyvin tyytyväisiä myös avoimien varhaiskasvatuspalveluiden henkilöstön ja lasten keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin, mutta toivovat parannusta aikuiskontaktien pysyvyyteen. (Alasuutari ym. 2014, 32; 34.)

Vanhempien osallisuuteen ja kasvatusyhteistyöhön varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa ollaan pääosin tyytyväisiä. Vanhempia kohdellaan tasavertaisesti, kasvatusnäkömyksiä kunnioitetaan ja lapsen liittyvistä asioista keskustellaan säännöllisesti. Tiedonkulkuun, koskien lapsen varhaiskasvatuspäivää ja yksikön toimintaa, ei olla täysin tyytyväisiä. Vanhemmista vain 66 % kokee halutessaan voivansa osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen. Avoimia varhaiskasvatuspalveluja käyttävien perheiden vanhemmat ovat selvästi tyytymättömämpiä yhteistyöhön henkilöstön kanssa. Avoin varhaiskasvatus nähdään viriketoimintana, jossa lapset käyvät epäsäännöllisemmin ja ovat lyhempiä hetkiä kuin kokopäivähoidossa olevat. (Alasuutari ym. 2014, 35; 38.)

Vanhempien näkökulmasta varhaiskasvatuksen vahvuuksiin lukeutuu henkilökunnan osaaminen ja ammattitaito, varhaiskasvatustoiminnan monipuolisuus sekä vuorovaikutus henkilökunnan ja vanhempien välillä. Vanhemmat arvostavat lapsen yksilöllistä huomioimista, pieniä lapsiryhmiä sekä lasten viihtyvyyttä hoitopaikassaan. Vanhemmat kokevat kehittämiskohteiksi suuret lapsiryhmät sekä henkilökunnan vaihtuvuuden ja riittämättömyyden, sillä niiden nähtiin heikentävän lapsen yksilöllistä huomioimista. (Alasuutari ym. 2014, 41–42.)

4.3 Kasvatuskumppanuus

Varhaiskasvatuslain 19.1.1973/36, 8.5.2015 muutettu ja voimaanastunut toinen pykälä määrittelee varhaiskasvatuksen tavoitteita, joista kymmenes kuuluu seuraavasti:

Toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

Kasvatuskumppanuus merkitsee varhaiskasvatuksessa lapsen vanhempien ja henkilöstön yhteistä pyrkimystä toimia lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Sen tarkoituksena on yhdistää kodin ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten tiedot ja kokemukset lapsesta, helpottaa perheen arjen sujumista, lisätä kasvatustietoisuutta ja jakaa kasvatusvastuuta perheessä. Lapsen hoidosta vastaavien aikuisten, vanhempien ja ammattilaisten keskinäinen luottamus, tasavertaisuus ja kunnioitus luovat

edellytykset lapsen hyvinvoinnin turvaamiselle. Vanhempien osallisuutta vahvistetaan lapsiperhepalveluissa lapsen hoidon ja kasvatuksen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Kasvatuskumppanuus perustuu kuulemiselle, kunnioittamiselle, luottamukselle ja dialogisuudelle. Sen tarkoituksena on saattaa vanhemman tietämys lapsesta kuulluksi, vastaanotetuksi, keskustelluksi ja jaetuksi yhdessä varhaiskasvatuksen ammattilaisen kanssa. Tarkoituksena on kehittää molemminpuolista kykyä kuulla lasta. Kasvatuskumppanuuden tehtävänä on havaita riittävän varhain lapsen erityisen tuen, avun ja suojelun tarve. Kasvatuskumppanuus on kirjattu myös valtakunnallisesti varhaiskasvatusta ohjaavaan Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen www-sivut 2016.)

4.4 Vanhemmuuden tukeminen

Stakesin julkaisussa Vanhemmuuden aika – hankkeen kyselyn tulokset selvittävät vanhemmuuden tukemisen yleisimmäksi tavoitteeksi päiväkodissa yhteistyön vanhempien kanssa. Vastauksissa nousivat esiin vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö koskien kasvatuskysymyksiä sekä avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus. Tavoitteista keskeisenä pidetään myös vanhemmuuden arvostamista, joka näkyy perheen arvojen ja vanhempien asiantuntijuuden kunnioittamisena. Vanhempien itseluottamusta tulee lisätä tukemalla luottamusta omaan vanhemmuuteensa. Perheen arjen tukeminen oli tavoitteena lähes yhtä usein. Tällä tarkoitetaan pitkäjänteistä tukemista erilaisissa elämänmuutoksissa. Vanhempien itsenäisyyttä ja itseluottamusta tulisi vahvistaa, jotta he kykenevät olemaan turvallisia ja luotettavia aikuisia lapsilleen. Kyselyssä nousi esiin myös erilaisia toimintatapoja, joiden avulla voidaan tukea vanhemmuutta, esimerkkeinä olivat vanhempainryhmät, -illat ja verkostot sekä projektit ja luennot vanhemmille. Esiin nousivat myös lapsen tarpeet ja lähtökohdat, jolloin tavoitteena on taata lapselle turvallinen ja onnellinen lapsuus sekä tukea tasapainoista kehitystä kokonaisvaltaisesti. (Lammi-Taskula & Varsa 2001, 35–36.)

Vanhemmuuden tukemisessa erityisesti asiantuntijoilla on suuri merkitys. Päivähoidon työntekijät ovat näköalapaikalla keskusteltaessa vanhemmuuden haasteista. He tapaavat kasvokkain perheitä ja voivat antaa tukea niin pieniä kuin suuriakin kysymyksiä pohtiville vanhemmille. Työntekijät toimivat perhelähtöisesti, mutta eivät

aina kykene vastaamaan perheiden tarpeisiin haluamallaan tavalla, johtuen ajan ja voimavarojen puutteesta. (Lammi-Taskula & Varsa 2001, 74.)

Sanna Viinamäki on tehnyt vuonna 2010 opinnäytetyön Oulun seudun ammattikorkeakoulussa aiheenaan *Perheryhmän merkitys perheille vanhempien näkökulmasta - tutkimuskohteena Kellon avoin päiväkot*. Tuloksissa oli eroavaisuuksia koskien vanhempien kokemuksista ammattilaisilta saamastaan kasvatuksellisesta tuesta. Kasvatuksellista tukea ja keskustelua kasvatusasioista on odotettu enemmän ja tuen määrän on koettu olevan vähäistä. Vastaajien mukaan perheryhmän suuri koko vaikeuttaa neuvojen kysymistä sekä ohjaajien kokeminen ennemmin vertaisena kuin kasvatustalan ammattilaisena. Toisaalta ohjaajien ammattitaitoa ja saatavuutta arvostetaan, sillä heidän läsnäolonsa tuo turvallisuuden tunnetta. Toiminnan suunnittelun sekä ohjaamisen kannalta heidän olemassa olonsa on tärkeää vanhemmille. (Viinamäki 2010, 36–37.)

4.4.1 Lapsiperheiden palvelut vanhemmuutta tukemassa?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen raportti *Miten lasten ja lapsiperheiden palvelut vastaavat tarpeita? Vanhempien näkökulma*, on osa laajempaa *Lasten ja perheiden palvelut ja niiden johtaminen* tutkimushanketta, jonka tarkoitus on edistää lasten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä. Hankkeeseen kuuluu useita eri tutkimuksia.

Raportista käy ilmi vanhempien huolen aiheet, jotka useimmiten liittyvät lapseen tai vanhempana toimimiseen. Lapsiin kohdistuvat huolen aiheet liittyvät lasten fyysisen terveyteen, kuten motoriseen kehitykseen ja paino-ongelmiin sekä psykososiaaliseen kehitykseen ja terveyteen, joilla käsitetään käyttäytymisen säätelyä ja tunteiden hallintaa. Myös sosiaaliset suhteet, miten lapsi tulee toimeen muiden kanssa ja löytää kavereita sekä tunne-elämä, masennus, pelot, ahdistus tai huono itsetunto, aiheuttavat huolta vanhemmille. (Perälä ym. 2011, 37.)

Vanhemmuuteen, perheen tilanteeseen ja kehitysympäristöön liittyvien huolten kautta tarkasteltuna myös vanhempana toimimiseen liittyviä huolia nousi esiin. Useat vanhemmat olivat huolissaan omasta jaksamisestaan sekä yhteisen ajan riittämättö-

myydestä, taidoista toimia vanhempana ja ristiriitatilanteissa oman malttinsa menettämistä. Perheen tilanteeseen liittyvät ongelmat liittyivät usein parisuhdeongelmiin ja taloudellisiin vaikeuksiin. Kehitysympäristöstä nousevat huolet liittyivät asuin ympäristön turvattuuteen sekä lapseen kohdistuvaan väkivaltaan. Vanhempien ja erityisesti äitien huolten määrä oli tutkimukseen osallistuneiden vastaajien määrästä 83 %, joista 42 % koki huolen aiheita olevan vähintään viisi. Vanhempien arvion mukaan huolista puhuminen on luontevinta oman puolison, vanhempien tai ystävien kanssa. Ammattitahojen kanssa huolista puhuminen tuntui yhtä helpolta päivähoiton ja kerhotoiminnan ammattihenkilöiden kanssa (87 % molemmat). Vanhemmat mainitsivat vertaisryhmätoiminnan yhdeksi helpommista paikoista ottaa huolet puheeksi arvioitaessa muita palveluita. (Perälä ym. 2011, 38–40.)

Perheiden eniten hyödyntämät avoimien varhaiskasvatuspalveluiden toiminnat ovat leikkipuistojen ja – kenttien, kerhojen, asukaspuistojen ja perhekerhojen tai – ryhmien palvelut, jotka vanhemmat kokivat parhaiten tiedotetuiksi ja tarjolla oleviksi. Viidennes vastaajista ei ollut tietoinen perhekeskuksen, asukaspuiston ja avoimen päiväkodin palveluista. Avoimen varhaiskasvatuksen kerhoihin, leikkipuistojen sekä – kenttien ja perhekerhojen palveluihin vanhemmat olivat useimmin tyytyväisiä. (Perälä ym. 2011, 50.)

Vanhemmat kokivat useimmiten hankalia tilanteita liittyen palvelun tarjontaan, kuten myös vanhemman tiedon tarpeisiin vastaamiseen sekä henkilöstön ja vanhemman välisiin eriäviin käsityksiin. Vanhemmat näkevät palveluiden kehittämistarpeina ryhmäkokojen pienentämisen ja palvelujen saatavuuden lisäämisen. Vanhemmat kokevat myös tarpeen panostaa varhaiseen puuttumiseen ja ennaltaehkäisevään perheytyöhön entistä enemmän. (Perälä ym. 2011, 58–61.)

Vanhempien arvioidessa osallisuutta perheessä vastaukset olivat pääosin myönteisiä, lähes kaikki (96 %) luottavat omiin taitoihinsa auttaa lasta kasvamaan ja kehittymään sekä huomioimaan lapsen vahvuudet ja heikkoudet. Vanhemmista 95 % pyrki omaksumaan tapoja, joilla he voivat kokonaisvaltaisesti tukea lapsen kasvua ja kehitystä. Vanhempien kokemukset osallisuudesta palvelujärjestelmässä koettiin pääosin hyväksi. Vanhemmat kokivat heillä olevan oikeus hyväksyä palvelut, joita lapsi saa se-

kä kykenevänsä tekemään päätöksiä lapsen palvelujen tarpeesta ja sopivansa niistä yhteistyössä henkilöstön ja viranomaisten kanssa. (Perälä ym. 2011, 61–63.)

Kasvatuskumppanuuden toteutumisessa vanhemmat kokivat tyytymättömyyttä siinä, miten ammattilaiset auttavat vanhempia saavuttamaan tarvittavat tiedot ja taidot, koskien lapsen tarpeita. Ammattilaisten toimintaan lasten kanssa oltiin hyvin tyytyväisiä. Vanhemmat kokivat tyytyväisyyttä henkilökunnan ystävällisyyteen ja selkeään puhetapaan sekä vanhempien kunnioittamiseen lapsensa asiantuntijana. Vanhemmat kokivat tyytymättömyyttä, jos henkilökunnan henkilöön ei kyetty luottamaan. (Perälä ym. 2011, 66; 68.)

Vanhemmat kokivat lapsiperheiden ja vanhempien näkemysten vaikutuksen kunnalliseen päätöksentekoon erittäin vähäiseksi, varsinkin milloin ja missä palveluita tarjotaan sekä kuka henkilö palveluita antaa. Vanhemmilla on ensisijainen vastuu lasten terveydestä ja hyvinvoinnista, mutta kunnan ja valtion tehtävä on järjestää palveluita, jotka tukevat lapsiperheitä. (Perälä ym. 2011, 72;74.)

4.5 Vertaistukea vanhemmille

Viinamäen (2010, 35) opinnäytetyön tuloksissa avoimen päiväkodin perheryhmä on koettu tärkeäksi vertaistuen tarjoajaksi, kun perheeseen on syntynyt ensimmäinen lapsi tai jos vanhemmat eivät ole tunteneet muita vanhempia paikkakunnalla. Perheryhmässä käymiseen on tällöin vaikuttanut merkittävästi vanhempien tarve päästä pois kotoa ja tavata muita vanhempia. Perheryhmän merkitys on osoittautunut suureksi myös toisen lapsen syntymän jälkeen, jolloin vanhemmat ovat olleet väsyneitä ja kokeneet arjen raskaaksi. Perheryhmässä käymisen myötä on koettu energian lisääntyvän. Perheryhmä tuo apua myös kylmien talvipäivien aikana, jolloin pitkät päivät sisällä lasten kanssa voivat väsyttää vanhemman. Perheryhmän koetaan tarjoavan vanhemmille hengähdysaikaa, jolloin ohjaajat leikkittävät lapsia ja vanhemmilla on aikaa jakaa arjen asioita muiden vanhempien kanssa. Ryhmän kautta perhe saa myös uusia tuttavuuksia, joiden kanssa voidaan sopia esimerkiksi tapaamisia, jotka rytmittävät arkea. Perheryhmä koetaan myös perheen yhteiseksi harrastukseksi.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Opinnäytetyön tausta ja tavoite

Huittisissa järjestetään tällä hetkellä viikoittain perhekahvilatoimintaa Mannerheimin lastensuojeluliiton toimesta nuorisoklubin tiloissa, sekä lasten kerhoja ja avointa perhekerhoa Huittisten seurakunnan toimesta seurakuntakeskuksella. Tavoitteenani oli selvittää vanhempien toiveita avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kehittämiseksi Huittisissa. Avoimia varhaiskasvatuspalveluita yhteiskehittämällä luodaan vanhemmille mahdollisuus osallistua ja tuoda näkökulmiaan esiin. Yhteiskehittämisen ajatuksena on oppia hyväksymään ja olemaan avoimena uusille ideoille sekä johtaa tunteet toiminnaksi. Tavoitteena on tunnistaa vastaajien erilaiset osaamiset ja näkökulmat luoden niistä yhteisen tavoitteen mukainen kokonaisuus. (Aaltonen ym. 2016.)

Aihe on tällä hetkellä hyvin ajankohtainen, sillä Huittisista ei löydy avointa päiväkotia. Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen sekä Suomen taloudellisen tilanteen myötä osapäivähoidossa olevien lasten määrä saattaa kasvaa. Tällöin monipuolisten avoimien varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen lapsiperheille purkaa painetta perhepäivähoidosta ja päiväkodeista.

Huittisissa avoimien varhaiskasvatuspalvelujen käyttäjänä olen havainnut vanhempien tarpeen myös kaupungin järjestämälle toiminnalle, jossa toiminnan ohjaajana olisi varhaiskasvatuksen ammattilainen. Koen avoimen päiväkotitoiminnan tarjoaman mahdollisuuden vertaisryhmiin sekä varhaiskasvatuksen ammattilaisen saatavuuden, matalan kynnyksen toiminnan kautta tärkeäksi osaksi lapsiperheiden hyvinvoinnin sekä ennalta ehkäisevän työn näkökulmasta. Opinnäytetyöni kautta avautuu mahdollisuus kehittää ja luoda paikallisia avoimia varhaiskasvatuspalveluita lapsiperheiden tarpeita vastaaviksi.

Opinnäytetyön eteneminen:

1. Valmiiden mallien etsiminen ja analysointi
2. Käyttäjätiedon löytäminen teemahaastattelun avulla
3. Teemojen kokoaminen

5.2 Tutkimus- ja aineistonkeruumenetelmä

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus, jonka toteutin kahtena ryhmähaastatteluna tammi - helmikuussa 2016. Litteroin saamani aineiston ja kirjoitan sen teemoittain auki.

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, jossa aineistoa kootaan luonnollisissa tilanteissa. Tietoa hankitaan omien havaintojen ja keskustelujen kautta, suosien ihmistä tiedon lähteenä. Tutkijan tarkoituksena on monitahoisesti ja yksityiskohtaisesti tarkastella aineistoa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tarkoituksenmukaista käyttää sellaisia menetelmiä, joilla saadaan tutkittavien näkökulmat tuotua esiin. Näihin menetelmiin lukeutuu myös teemahaastattelu. Tutkimuksessa tarvittava kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. Kvalitatiivinen tutkimus muotoutuu olosuhteiden mukaisesti ja työtä tehdään joustavasti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164.)

5.2.1 Tutkimusmenetelmä

Kokosin muutaman ryhmän vanhempia ideoimaan Huittisten avointa päiväkotia. Huittislaiset lapsiperheet ovat tulleet itselleni tutuiksi vuosien aikana omien lasteni kautta. Pidin tärkeänä, että vanhempien joukossa oli monipuolisesti eri varhaiskasvatustalvitejujä käyttäviä vanhempia. Osa perheistä käy Mannerheimin lastensuojeluliiton kahviloissa, osa seurakunnan kerhoissa ja osa, ei syystä tai toisesta, käytä kumpaakaan. Monipuolisen vastaajakunnan kautta koin saavani vanhempien erilaiset näkemykset huomioitua tutkimuksen tuloksissa.

Aineisto kerättiin teemahaastatteluilla, jotka toteutettiin ryhmäkeskusteluina. Teemahaastattelun tarkoituksena oli selvittää, mitä joku ajattelee jostakin asiasta. Haastattelutyyppelijä on useita erilaisia, joista yksi on teemahaastattelu. Teemahaastattelu etenee ennalta määrättyjen teemojen mukaan. Siinä ei kuitenkaan ole ennalta määrättyjä kysymyksiä, jolloin se tarjoaa vastaajalle mahdollisuuden tulkita asiaa omasta näkökulmastaan. (Eskola & Vastamäki 2015, 28–29.)

Kutsuin ensimmäiseen haastatteluun kotiimme kymmenen vanhempaa, joista viisi osallistui haastatteluun. Osalla haastateltavista oli pieniä lapsia mukana, mutta he eivät oleellisesti häirinneet haastatteluun osallistumista tai keskittymistä. Keskustelimme aiheesta rennosti olohuoneen sohvilla, tunnelma oli rauhallinen vaikka aluksi haastattelun nauhoittaminen loi hieman jännitystä. Jännitys kuitenkin unohtui nopeasti ja keskustelu eteni luontevasti.

Haastattelussa ihmiselle annetaan mahdollisuus kertoa itseään koskevista asioista mahdollisimman vapaasti, luoden merkityksiä ja haastateltavan ollen aktiivinen osapuoli. Haastattelun kautta kyetään motivoimaan ihmisiä ja se tarjoaa ihmisille mahdollisuuden tulkita kysymyksiä, jolloin menetelmästä tulee joustava. Se sallii tarkennuksia ja sen avulla voidaan saada aikaan kuvaavia esimerkkejä. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 35–36.)

Odotellessamme kaikkia haastateltavia paikalle juttelimme pääosin lapsista, jolloin kaikki ottivat osaa keskusteluun ja saimme luotua mukavan ilmapiirin. Osallistujien ollessa koolla, esittelin hankkimani materiaalin perusteella, minkälaista avointa varhaiskasvatusta järjestetään Eurassa avoin päiväkotitoiminta Ompussa, sekä miten avoin varhaiskasvatus toteutuu Oulussa moninaisten avoimien päiväkotien, leikkikoulujen ja perhekerhojen kautta. Annoin haastateltaville mahdollisuuden kysyä avoimista varhaiskasvatuspalveluista ennen kuin aloitimme varsinaisen haastattelun. Osalle haastateltavista avoin päiväkotitoiminta oli vieras käsite. Tämän vuoksi koin tärkeäksi, että he saivat mahdollisimman hyvän käsityksen sen tarjoamista mahdollisuuksista ennen kuin syvennyimme teemoihin. Esittelyosuuden jälkeen laitoin nauhoituksen päälle puhelimestani, jolloin hiljaisen tauon jälkeen ensimmäinen kommentti aloitti sujuvan keskustelun, teema kerrallaan edeten.

Toteutin toisen haastattelun Mannerheimin lastensuojeluliiton perhekahvilassa, jolloin ryhmähaastatteluun osallistui kuusi vanhempaa. Saimme käyttöömmme perhekahvilasta nuorisoklubin tilan, jonne tulivat vain vastaajat muutamine lapsineen. Lasten läsnäolo ei vaikuttanut haastattelun teemaan.

Samoin kuin edellisessäkin haastattelussa, juttelimme aluksi lapsiperheiden asioista odotellessamme kaikkia osallistujia paikalle. Mielestäni ilmapiiristä tuli rento ja kaikilla oli tasavertainen mahdollisuus osallistua keskusteluun. Kaikkien ollessa paikalla, esittelin itseni lisäksi työni aiheen ja avasin avoimen päiväkodin ideaa mallien avulla. Ennen nauhoituksen aloitusta haastateltavilla oli vielä mahdollisuus kysyä asiasta täsmentäviä kysymyksiä. Toisen haastattelun aikana haastateltavat onnistuivat ottamaan jonkin verran kantaa ennakoivasti tuleviin teemoihin. Onnistuimme kuitenkin käsittelemään teemat suurin piirtein asetetussa järjestyksessä.

Haastattelussa käytetyt teemat:

1. Minkälainen olisi ihanteellinen avoin päiväkotiti?
2. Minkälaiset tilat olisivat hyvät avoimelle päiväkodille, minkälaista toimintaa sen tulisi mahdollistaa? (perhekahvila, lapsiparkki, päiväkerhot..)
3. Mihin aikaan toimintaa tulisi järjestää, viikonpäivät ja kellonajat?
4. Minkälaisia ammattilaisia avoimessa päiväkodissa tulisi olla saatavilla, niin lapsen kuin aikuisen näkökulmasta?
5. Millä tavalla lasten iät huomioidaan toiminnoissa?
 - perhekahvilamuodot, vauvakahvila-perhekahvila?
 - lapsiparkin ikäraajat
 - kerhojen ryhmät, sisarusryhmät
6. Minkälainen olisi ihanteellinen sisältö avoimen päiväkodin toiminnoissa?
 - perhekahvila
 - lapsiparkki
 - kerhot
7. Miten avoimen päiväkodin kustannukset katetaan?
 - maksaako osallistuminen
 - kahvi, välipala, eväät
8. Millä tavalla avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin haetaan?
 - kaavake, internet
 - vuodeksi kerrallaan
 - etusijalla kotihoidossa olevat tai hoitopaikasta luopuvat
9. Minkälaisia muita toiveita sinulla on Huittisten avoimelle päiväkodille?

Aihe oli osalle ensimmäiseen haastatteluun osallistuneista vieras ja esitin kysymyksiin myös täydentäviä lisäkysymyksiä, jolloin keskustelu sai myös uusia ulottuvuuksia. Toisessa haastattelussa esitin vain muutamia täydentäviä lisäkysymyksiä. Kirjasin pääkohtia ylös paperille, jolloin vastaajat saivat aikaa miettiä lisäyksiä omiin kommentteihinsa. Koin ryhmähaastattelun erittäin tuottavaksi ja idearikkaaksi tavaksi kerätä aineistoa tämältyyppisessä opinnäytetyössä. Haastateltavat pystyivät esittämään omia mielipiteitään asioista, sekä olemaan eri mieltä tai laajentamaan omaa näkemystään aiheesta. Haastattelijana pyrin puhumaan koko ryhmälle. Annoin haastateltaville mahdollisuuden osallistua haastatteluun itselleen sopivalla aktiivisuudella. En osoittanut suoria kysymyksiä osallistujille, mutta huolehdin, että kaikilla oli tasavertainen mahdollisuus osallistua keskusteluun.

Haastattelujen jälkeen litteroin nauhoitukset saaden yhteensä 16 sivua materiaalia, fontilla 12. Valmiiden teemojen kautta vastaukset tulivat suurimmaksi osaksi oikean otsikon alle. Osa keskusteluista liikkui hieman kahden teeman alla, nämä vastaukset olen sijoittanut mielestäni kuvaavamman teeman alle.

5.2.2 Aineiston analyysi

Analysoin ryhmässä toteutetun teemahaastattelun aineiston käyttäen aineistolähtöistä sisällönanalyysimenetelmää. Kuten Tuomi & Sarajärvi (2009, 103–104) toteavat, menetelmän tarkoituksena on saada kuvaus tutkittavasta asiasta yleisesti ja tiivistysti, etsien merkityksiä tekstistä.

Tuomi & Sarajärvi (2009, 93;109) ovat kuvanneet aineistolähtöisen sisällönanalyysin kolmivaiheiseksi. Aineisto pelkistetään, ryhmitellään ja lopuksi luodaan teoreettisia käsitteitä. Kirjoitin nauhoitetun materiaalin puhtaaksi ja karsin tekstistä pois kaiken opinnäytetyöni kannalta epäolennaisen. Hirsjärvi & Hurme (2009, 173) mainitsevat teemahaastattelusta mahdollisesti esiin nousevista uusista teemoista. Sellaisia löytyi muun muassa ensimmäisestä haastattelusta, kun haastateltavat pohtivat Huittisissa jo tarjolla olevien palveluiden käytön yhdistämistä avoimen päiväkodin palveluihin.

Tuomi & Sarajärvi (2009, 111- 113) kuvaa kerätyn aineiston kautta saatujen kielellisten ilmaisujen johtamisesta teoreettisiin käsitteisiin ja edelleen johtopäätöksiin. Yhdistelemällä pyritään löytämään vastaus tutkimustehtävään esittämällä aineistosta esiin nousevat teemat ja niiden sisällöt. Aineiston analyysin kolmannessa vaiheessa kuvaan vanhempien toiveet avoimesta päiväkodista Huittisissa.

5.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Kvalitatiivisen tutkimuksen on tarkoitus pyrkiä siihen, että se tuo haastateltavien käsitteet esiin niin hyvin kuin mahdollista, tiedostaen kuitenkin sen, että tutkija kykenee vaikuttamaan saatavaan tietoon jo keräysvaiheessa kysymysten muodossa sekä vastausten tulkinnoissa. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 189.) Olen pyrkinyt teemojen kautta mahdollistamaan haastatteluun osallistuvia vanhempia tuottamaan ideoita omien toiveiden pohjalta, johdattelematta vastauksiin. Euran ja Oulun mallit sekä Huittisissa olemassa olevat avoimet varhaiskasvatuspalvelut kuitenkin antavat suuntaa ja viitteitä vastauksille.

Haastatteluaineiston luotettavuuteen vaikuttaa sen laatu. Haastateltavien eriarvoinen haastattelu, tallenteiden huono kuuluvuus tai litteroinnin ja luokittelun epätarkkuus tekevät aineistosta epäluotettavan (Hirsjärvi & Hurme 2009, 185.) Ryhmähaastattelutilanteissa kaikilla osallistujilla oli tasavertainen mahdollisuus osallistua keskusteluun. Vastaajat olivat entuudestaan jossain määrin tuttuja toisilleen, jonka vuoksi koin, että hiljaisimmat ottavat osaa keskusteluun siten kuin heille sopii. En kuitenkaan halunnut ahdistaa osallistujia suoraan kohdennetuilla kysymyksillä.

Tutkimukseen liittyy aina eettisiä ratkaisuja, eettisten kysymysten eteen joudutaan kaikissa tutkimuksen vaiheissa, varsinkin ihmistieteissä. Eettiset kysymykset näkyvät tutkimuksen eri vaiheissa ja tärkeimpinä ovat informointiin perustuva suostumus, luottamuksellisuus, seuraukset ja yksityisyys. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 19–20). Opinnäytetyön haastatteluja tehdessäni kerroin työn olevan osa Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaalialan opintojani sekä yhteistyöstä Huittisten kaupungin kanssa. Osallistujilla oli myös mahdollisuus kieltäytyä haastattelusta ja kerroin ennen nauhoitusta, että haastateltavien henkilötiedot eivät tule välittymään opinnäytetyön luki-

joille. Käsitteelin haastatteluaineiston luottamuksellisesti ja kirjasin ylös haastateltavien vastaukset siten kuin ne tuotiin esiin.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa kuvaan tutkimukseni tulokset. Olen koontanut tutkimuksen tulokset matriisiin (kuvio2.), joka kuvaa tiivistetysti teemoista esiin nousseet ajatukset.

Kuvio 2. Tutkimustulokset

6.1 Ihanteellinen päiväkotiki

Vanhemmat määritteliivät ihanteelliseksi avoimeksi päiväkodiksi monipuolisen, turvallisen, lämminhenkisen ja kaikki tasavertaisesti kohtaavan paikan, joka palvelisi monipuolisesti paikkakunnan perheitä. Avoin päiväkotiki kokoaisi tiedon paikkakunnan lapsiperheiden palveluista ja tapahtumista, toimien ikään kuin toimintakeskukseksi.

Toimintoihin toivottiin selkeästi vetovastuussa olevaa ohjaajaa sekä ryhmäkokojen rajoittamista, jotta aikuinen kykenisi olemaan läsnä lapsille. Vanhemmat nostivat esiin myös vuorovaikutuksen avoimen päiväkodin henkilökunnan kanssa, koskien lapsen päivän kulkua. Oikein ihanteelliseksi koetaan toiminnat, jotka voisi valita lapsen mielenkiinnonkohteiden mukaan, kuten esimerkiksi Oulussa toimivat luonto- ja liikuntaleikkikoulut. Vanhemmat kokivat ihanteelliseksi myös avoimen päiväkodin tarjoaman mahdollisuuden sellaiseen toimintaan, jota paikkakunnalla ei vielä ole. Ihanteellisena pidettiin myös mahdollisuutta toimia yhteistyössä muiden palveluntarjoajien kanssa, esimerkkinä mainittiin muun muassa musiikkiopisto. Esiin nousi myös jo olemassa olevien palvelujen hyödyntäminen ja kokoaminen yhteen.

Tilat saisivat olla lapsentasoiset, värikkäät ja sellaiset, joihin perheiden olisi helppo tulla, niin autolla kuin kävellen. Vanhemmat nostivat esille myös ajatuksen, jossa avoimen päiväkodin yksikkö olisi keskustan alueella, mutta esimerkiksi mahdollisissa luontokerhoissa kyettäisiin hyödyntämään Kännölän ulkoilualuetta. Tilojen tulisi olla ehdottoman hyvät sisäilmaltaan, ajanmukaiset sekä tilavat, jotta se mahdollistaa monipuolisen toiminnan.

Ihanteelliseksi avoimen päiväkodin tekee myös lasten monipuoliset lelut, huomioiden tytöt ja pojat. Leluissa panostettaisiin määrän sijaan laatuun, tällöin mahdollistetaan lasten leikkitaitojen kehittyminen.

6.2 Toiminta ja tilat

Vanhempien toiveissa tuli useissa kommentteissa esiin liikunnan tärkeys avoimen päiväkodin toiminnoissa. Vanhemmat toivoivat liikkumista ilman kilpailua ja tavoitteellisuutta. Tärkeänä nähtiin myös luonnon läheisyys, liikkuminen ja tutkiminen luonnossa. Puiden ja kasvien merkitys ulkoilualueella nostettiin myös esiin. Keskusteluissa korostettiin lapsen luontaista kiinnostusta luontoon ja sen tukemista avoimissa varhaiskasvatuspalveluissa.

Vanhemmat kokivat palveluiden painotuksen olevan enemmän lapsiparkissa ja lastenkerhoissa. Perhekerhot koettiin riittäväksi Mannerheimin lastensuojeluliiton ja seurakunnan järjestäminä, vaikka niiden toimintaan kaivattiin hieman kehittämistä. Lapsiparkki sai kannatusta haastateltavilta, sillä sen koettiin tarjoavan vanhemmille mahdollisuus omaan aikaan, esimerkiksi asioiden hoitamiseen. Vanhemmat kokevat lapsiparkin tarjoaman tilapäisen hoidon tärkeänä osana arjessa jaksamiseen. Vanhemmalle pieni hetki omaa aikaa voi tarjota helpotusta arjessa jaksamiseen.

Tilojen suhteen vanhemmat toivoivat, että ne olisivat hyvin muokattavissa. Esimerkiksi vanhemmat ehdottivat, että olisi yksi isompi tila, joka mahdollistaisi liikkumisen myös sisällä. Lisäksi toiveena olisi pienempiä tiloja, joissa ryhmät voisivat toimia. Asianmukaisten wc-tilojen sekä kurakelit huomioivat eteistilat toisivat käyttömukavuutta. Aidattu piha koettiin erittäin tärkeäksi, niin lasten ja vanhempien näkökulmasta, kuin ohjaajienkin työtä ajatellen. Vanhemmat nostivat ihanteellisen tilan esimerkiksi Huvikummun päiväkodin, jossa on monipuolisesti hyödynnettävä liikuntasali sekä kerhotiloiksi soveltuvia osastoja. Keskusteluissa nousi esiin myös vanha musiikkiopiston rakennus aidattuine pihoineen.

6.3 Toiminnan järjestäminen

Aamupäivä koettiin hyväksi ajankohdaksi pienten lasten kannalta, jotka ovat silloin virkeitä ja vastaanottavaisia varhaiskasvatustoiminnalle. Lapsiperheiden arkea rytmittävät ruokailut ja päiväunet, jotka vaikuttavat perheiden osallistumiseen. Ihanteelliseksi koettiin, jos perheille pystyttäisiin tarjoamaan palveluita sekä aamu- että ilt-

päivisin, jolloin jokainen voisi sovittaa ne omiin aikatauluihinsa. Vanhemman oman jaksamisen kannalta iltapäivään sijoitettu toiminta toisi helpotusta arkeen.

Lapsiparkki koettiin tärkeäksi aamupäivään, iltapäivään ja alkuiltaan sekä mahdollisesti viikonloppuihinkin. Lapsiparkin järjestämisessä vanhemmilta tuli idea, jossa lapsiparkin aika vaihtuisi siten, että esimerkiksi parittomina viikkoina lapsiparkki toimisi aamupäivisin ja parillisina iltapäivisin. Tällöin kyetään huomioimaan monipuolisesti perheiden hetkellisen lastenhoitoavun tarve.

Lastenkerhot koettiin parhaimmiksi siten, että kolmena päivänä viikossa järjestettävät kerhot olisivat kaksi päivää peräkkäin, jonka jälkeen tulisi välipäivä ja sitten olisi vielä yksi kerhopäivä. Tällöin toiminta jakautuisi tasaisesti arkipäiville.

Toimintojen järjestämisessä vanhemmat painottivat kaupungin yhteistyötä omien lapsiperheille suunnattujen palveluiden kanssa, esimerkiksi nostettiin tällä hetkellä olevan kirjaston satutunnin päällekkäisyys perhekahvilan kanssa. Vanhemmat pohtivat myös seurakunnan kerhojen ja Huittisten avoimen päiväkodin tarjoamien kerhojen käyttämistä yhtä aikaa, jos kerhot olisivat eri päivinä ja toiset esimerkiksi aamupäivässä ja toiset iltapäivässä. Kaupungin järjestämän toiminnan ollessa esimerkiksi liikuntapainotteista, vanhemmat ajattelivat, että voisivat yhdistää sen seurakunnan tarjoamaan ”perinteiseen” kerhoon. Esiin nousi myös eri teemojen vaihtelu kerhon toiminnassa.

Molemmissa haastatteluissa painotettiin erilaisten teemojen vaihtuvuutta avoimen päiväkodin toiminnassa, tällöin palvelu voisi tarjota jokaiselle jotakin. Perhekerhon toiminta voidaan nähdä koko perheen harrastuksena, jolloin toimintaa voisi järjestää iltapäivästä tai alkuillasta, tällöin voisi olla tarjolla esimerkiksi kevyt keittoruoka, jolloin vanhempien ei tarvitse murehtia perheen ruokarytmistä.

6.4 Avoimen päiväkodin tarjoamat ammattilaiset

Kysyttäessä vanhempien mielipidettä ammattilaisten saatavuuteen avoimessa päiväkodissa, vastauksissa nousi hyvin erilaisia näkökulmia. Yksi yhteinen tekijä nousi molemmissa haastatteluissa, ja se oli pysyvän vakituisen henkilökunnan tärkeys palvelussa. Osalle vanhemmista riittäisi turvallinen aikuinen ilman ammattipätevyyttä. Toiset vanhemmat ovat ehdottomasti sitä mieltä, että vetovastuussa tulee olla lastentarhanopettaja. Tällöin kaupunki pystyisi tarjoamaan kotona oleville lapsille saman pedagogisen ulottuvuuden kuin päiväkodissa käyville lapsille.

Osa vanhemmista näkee työntekijän persoonan hyvin suuressa roolissa työskennellessä avoimessa päiväkodissa. Henkilökunnan taidot kohdata ja aidosti ymmärtää lapsiperheitä nousivat erittäin merkityksellisiksi.

Vanhemmat kokevat, että varhaiskasvatuksen ammattilaisen saatavuus avoimessa päiväkodissa on hyvin tärkeää sen vuoksi, että kyetään kiinnittämään huomiota lapsen kehityksessä ilmeneviin seikkoihin sekä tukemaan vanhemmuutta. Lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman tekoa avoimessa päiväkodissa käyvien lasten kohdalla pidettiin hyvänä ideana. Tällöin vanhemmat ja päiväkotitoiminta pystyvät toimimaan yhdessä lapsen parhaaksi ja tavoitteiden suuntaisesti.

Lastentarhanopettajan läsnäoloa puoltavat myös vanhempien näkemys ammattitaidosta verkostoitua moniammatillisesti. Vanhemmat näkevät tärkeäksi erityislastentarhanopettajan tai neuvolan terveydenhoitajan käynnit avoimessa päiväkodissa, jotta lapsen mahdolliset tuen tarpeet kyetään huomioimaan hyvissä ajoin ennen kouluun siirtymistä. Vanhemmat kokivat avoimen päiväkodin tarjoavan kotona oleville vanhemmille apua kasvatustyöhön. Kotona olevat vanhemmat kokevat olevansa yksin ja jäävänsä kerran vuodessa olevien neuvolakäyntien varaan lasten kanssa. Kolme kertaa viikossa järjestettävä kerho tarjoaisi mahdollisuuden niin lapselle kuin perheellekin matalankynnyksen palveluun, jolloin mahdollisesti ongelmien tai erityistarpeiden kasaantuessa ei tarvitsisi mennä päiväkotiin viideksi päiväksi viikossa tai kuormittaa päiväkotiteja puolipäivähoidossa olevilla lapsilla.

Lastentarhanopettajan lisäksi eri alojen ammattilaisten läsnäolon vanhemmat kokivat tärkeäksi kuin myös sen, että avoimesta päiväkodista saisi tarvittaessa ohjausta ja tietoa eri tahoista, joihin voisi olla yhteydessä.

6.5 Iän huomioiminen toiminnoissa

Perhekerhojen ikärajoista puhuttaessa huomio kiinnittyi nykyisin toiminnassa olevaan perhekahvilaan, jonka toisinaan riehakasta ilmapiiriä osa vanhemmista vierastaa. Perhekerhon kävijöiden iästä puhuminen asettaa vanhemmat pohtimaan, miten osallistua, jos itsellä on eri-ikäisiä lapsia, sillä ketään ei voi jättää kotiinkaan. Toiveena Huittisten avoimen päiväkodin perhekerholle olisi iltapäivä tai jopa alkuiltä, sillä seurakunta ja Mannerheimin lastensuojeluliiton perhekerhot/kahvilat toimivat aamupäivisin.

Lapsiparkin ikärajasta puhuttaessa esiin nousi lasten erilaisuus eri ikävaiheissa. Kaksivuotiaat ajateltiin lapsiparkin nuorimmiksi ja vanhimmat kuusivuotiaiksi. Lapsiparkin jakamista pienten ja isojen lasten ryhmiin pidettiin toimivana ratkaisuna, jolloin lapsien kehitystasot kyetään huomioimaan sekä pystyttäisiin tarjoamaan vanhemmille lapsille esimerkiksi pöytätyöskentelyä.

Ennakoilmoittautumista edellisellä viikolla pidettiin hyvänä vaihtoehtona, kuten myös sitä, että lapsiparkkiin ollessa ruuhkaa, sama perhe ei voisi viedä peräkkäisinä viikkoina lasta hoitoon. Tällöin vanhemmat voisivat pohtia milloin on todella tarpeen saada lapsiparkkiin paikka lapsille. Ennakoilmoittautumista puollettiin myös sillä seikalla, että avoin päiväkotitoiminta pystyisi mitoittamaan henkilökunnan kysynnän mukaan, jolloin aikuisia olisi sopivasti suhteessa lapsimäärään.

Kerhotoiminnassa vanhemmat ajattelivat kaksivuotiaille lyhytkestoista kerhoa, joka voisi olla sisällöltään yksinkertaisempaa ja kodinomaisempaa. Vaikka perhekerhon ja lapsiparkin toteutuessa sitä ei katsottu välttämättömäksi. Kolmevuotiaille sen sijaan nähdään tarpeellisenä kaksi kertaa viikossa järjestettävä kerho, neljä- ja viisivuotiaille kolme kertaa viikossa. Viisivuotiaiden kerhotoiminta nähtiin esikouluun valmiuksia antavana toimintana.

Kerhokerta saisi kestää vanhempien mukaan kolme tuntia. Maalla asuvien kannalta olisi mukavaa, jos eri-ikäisten sisarusten kerhot pystyttäisiin toteuttamaan samanaikaisesti. Tällöin vanhempien ei tarvitsisi ajaa kodin ja avoimen päiväkodin väliä montaa kertaa päivän aikana. Vanhemmat kokevat kerhojen keston samanaikaisuuden sisaruksilla erittäin tärkeäksi, sillä silloin he pystyvät hyödyntämään lasten kerhossaoloajan. Eri aikaan päättyvät kerhot aiheuttavat vanhemmille stressiä kuljetuksesta. Kerhon tarjoama ”vapaa-aika” vanhemmille koettiin tärkeäksi osaksi arjessa jaksamiseen.

6.6 Toimintojen sisältö

Perhekerholta vanhemmat toivovat hyvässä tasapainossa rauhallista vapaata leikkiä, jonka aikana vanhemmat voivat jutella, sekä välipala-ajan ja ohjattua toimintaa. Sisältöä ei saisi olla kuitenkaan liikaa, jotta vanhemmat eivät koe perhekerhosta suorituspaineita. Lastenkerhoilta vanhemmat toivovat monipuolisuutta, jotta lapsi voisi kerhon kautta löytää oman mielenkiinnonkohteen. Vanhemmat kaipaavat lapsille myös vapaan leikin aikaa, ettei ohjattua toimintaa ole liian paljon suhteessa kerhoaikaan. Liikunta-, luonto- ja taideleikkikoulut kiinnostavat vanhempia.

Ihanteellisena vaihtoehtona esitettiin myös kaksi kertaa viikossa esimerkiksi liikuntaan, luontoon tai taiteeseen painottuvaa kerhoa. Tällöin vanhemmat voisivat yhdistää kaupungin järjestämän palvelun seurakunnan tarjoamaan kerhoon. Seurakunnan kerhot sisältävät vanhempien mielestä monipuolisesti kerhon ”perusjuttuja”, joihin ollaan oltu hyvin tyytyväisiä. Vanhemmat ilmaisivat tarpeen kaupungin järjestämälle toiminnalle, joka olisi ajassa kiinni ja uudistuisi tarpeiden mukaan.

Varsinkin poikalasten vanhemmat pitivät Oulun luontoleikkikoulua erittäin hyvänä. Ohjaajina toimi kaksi miestä, lastentarhanopettaja ja lastenhoitaja. Luontoleikkikoulun avulla kyetään yhdistämään liikkuminen ja saataisiin ikään kuin kevyt malli luontopäiväkodistä. Luonnon tärkeyttä korostettiin siitäkin näkökulmasta, että lasten koetaan vieraantuvan ympäristön kasveista ja eläimistä sekä niiden tunnistamisesta.

Lapsiparkin toiminnan vanhemmat kokivat mieluummin vapaaksi leikiksi, jossa lastentarhanopettajan rooli olisi enemmän leikin tarjoajana ja virittäjänä. Vaihtuvia teemoja suosittiin myös lapsiparkin toiminnassa, jolloin vanhemmatkin tietäisivät mitä ohjelmaa milloinkin tarjotaan.

6.7 Kustannukset

Vanhemmat pitävät tärkeänä, että kenenkään osallistuminen ei saa jäädä kiinni maksuista. Perhekerhoihin kannatetaan kahvimaksua tai evästoimintaa. Kerhotoiminta nähdään kuukausittain laskutettavana, jolloin suuri erä ei tule maksettavaksi kerrallaan. Toisaalta kuukausilasku toimii hyvin myös silloin, jos vanhempi esimerkiksi työllistyy kesken kerhokauden. Lapsiparkki toimisi pienellä kertamaksulla. Vanhemmilta tuli ajatus myös lapsiparkin kertamaksulla kustannettavista välipaloista toiminnan aikana.

6.8 Haku avoimeen päiväkotiin

Molemmissa haastatteluissa vanhemmat ajattelevat päivähoitopaikasta luopuvien ja kotona olevien lasten olevan etusijalla avoimeen päiväkotiin. Hakuun liittyvissä asioissa nousi erilaisia ajatuksia esiin. Yhtä mieltä oltiin kuitenkin siitä, että haun tulisi tapahtua joustavasti verkossa ja tarpeen tullen olisi mahdollisuus puhelimitse kysyä lisätietoja.

Haku avoimen päiväkodin kerhoihin tapahtuisi kerran vuodessa toimintakaudeksi, mutta perheille tarjottaisiin mahdollisuus myös jatkuvaan hakuun, jolloin toimintaan pääsisi mukaan myös kesken kauden. Ajatus myös määräajaksi tehtävästä hausta nousi esille, tällöin vanhempi voisi hakea paikkaa esimerkiksi vain kolmeksi kuukaudeksi.

6.9 Muut toiveet avoimelle päiväkodille

Muissa toiveissa vanhemmat nostavat esiin myös miesten työllistämisen avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin sekä moniammatillisen yhteistyön. Lukuvuosisuunnitelmien joustavuus ja toimintojen käyttäjälähtöisyys sekä kyselyillä saatujen tulosten vieminen arkeen ovat vanhempien mielestä erittäin tärkeitä seikkoja. Vakituisen henkilökunnan tärkeys mainittiin, sillä lasten on helpompaa jäädä kerhoihin, kun hoitaja on entuudestaan tuttu. Vanhempien ja avoimen päiväkodin välistä kiireetöntä vuorovaikutusta ja yhteistyötä haluttiin korostaa.

Tärkeäksi nähdään myös jokapäiväinen keskustelu, jotta puheyhteys perheen ja avoimen päiväkodin välillä olisi mahdollisimman luontevaa. Kaupungin tahtotilaa pitää huolta paikallisista lapsiperheistä ja vanhemmista haluttiin korostaa. Palveluiden saatavuutta, erityisesti niistä tiedottamista sekä niiden merkitystä perheille halutaan tuoda selvästi esiin, jotta vanhempia kyetään auttamaan arjessa jaksamisessa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vanhempien ja lapsiperheiden tukeminen ja huolehtiminen avoimen päiväkodin palveluiden kautta sai innostuneen vastaanoton haastattelujen yhteydessä. Vanhemmat kokivat avoimen päiväkodin erittäin toivotuksi ja tarpeelliseksi palveluksi Huittisiin. Vanhemmat ovat kiinnostuneita lastensa hyvinvoinnista ja haluavat tarjota myös kotona oleville lapsille ohjattua virikettä sekä vertaisryhmiä päiväaikaan, jotta illat jäisivät perheiden yhteiseksi ajaksi tai ajaksi harrastaa.

Ensimmäisen haastattelun jälkeen havaitsin viiden ihmisen haastattelemisen yhtäaikaaisesti hyväksi määräksi. Yhteensä haastateltavia oli 11 ja koen saaneeni hyvin erilaisia ihmisiä mukaan haastatteluihin. Haastattelujen tekemisen haasteena olivat omat kokemukseni Huittisissa tarjolla olevista lapsiperheiden palveluista, jolloin roolini opinnäytetyön tekijänä, haastattelijana piti säilyttää mielessä. Toisaalta pidän hyödyllisenä omakohtaisia kokemuksia, sillä tiedän mistä haastateltavat kertovat.

Vanhempien pohtiessa ihanteellista avointa päiväkotia esiin nousi monipuolisuus ja uudenlainen toiminta yhteistyössä olemassa olevien palveluiden kanssa. Vanhemmat ovat perustyytyväisiä olemassa oleviin kerho- ja kahvilatoimintoihin, mutta selkeästi vanhemmat kaipaavat jotain uutta. Tietämättömyys avoimien varhaiskasvatuspalveluiden mahdollisuuksista rajaa vanhempien kykyä haluta muutosta tai nimetä kehityskohteita. Ammattilaisten saatavuudesta keskusteltaessa nousi esille turvallisen ja pysyvän ammattilaisen rooli. Toisaalta kaikilla vanhemmilla ei ollut tarkkaa tietoa esimerkiksi lastenhoitajan ja lastentarhanopettajan työnkuvan eroavaisuuksista tai painopisteistä, jolloin tarpeen määrittäminen oli haastavampaa. Vanhempien ja avoimen päiväkodin yhteistyötä korostettiin, sekä avointa keskusteluilmapiiriä, jolloin tieto kodin ja avoimen päiväkodin välillä kulkisi sujuvasti. Kotona olevia vanhempia kyetään tukemaan avoimen päiväkodin palveluiden kautta. Mielestäni se tarjoaa matalankynnyksen mahdollisuuden kysyä mieltä painavasta asiasta, esimerkiksi lievästä ongelmakäyttäytymisestä kotona, joka saattaa ratketa ammattilaisen neuvon avulla.

Lasten liikkumisen lisääminen sekä luonnon läheisyys mainittiin keskusteltaessa tiloista ja toiminnoista. Avoimen päiväkodin kerhoissa yhteinen liikkuminen (ulkona) voi lisätä lasten kiinnostusta liikkumiseen ja ulkoiluun myös kotona. Vaihtuvat teemat nousivat esiin avoimen päiväkodin palveluja järjestettäessä. Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa todetaan, että varhaiskasvatuksen toteuttamiseen lukeutuu leikkiminen, liikkuminen, taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen sekä tutkiminen. Niiden keskeiset sisällöt rakentuvat matemaattisen, luonnontieteellisen, historiallis-yhteiskunnallisen, esteettisen, eettisen ja uskonnollis-katsomuksellisen orientaatioiden varaan. Vanhempien toiveet ovat juuri sitä mitä valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma sisältää. Mielestäni avoimen päiväkodin toimintojen suunnitelmat tulisi olla esillä siten, että vanhemmille välittyy toiminnan sisältö ja tarkoitus.

Vanhemmat toivovat selkeyttä lapsiperheiden palveluiden ja tapahtumien tiedotukseen. Parannusta tähän tulisi, jos kaikki tieto tai ainakin tiedonsaantikanavat olisivat yhdessä paikassa, kuten avoimen päiväkodin yhteydessä. Vanhemmat kokevat tämän hetken tiedotuksen ja palveluiden asettelun puutteelliseksi. Pienellä paikkakunnalla tarjonnan ollessa vähäisempää kuin esimerkiksi Oulun kokoisessa kaupungissa, van-

hemmat haluavat käyttää mahdollisimman laajasti tarjolla olevia lapsiperheille suunnattuja palveluita. Päällekkäisyyksien aiheuttama vähäinen osallistuminen ei ole merkki palveluun tyytymättömyydestä tai kiinnostuksen vähäisyydestä vaan perheiden tarpeesta järjestää palvelut tärkeysjärjestykseen vastaamaan omia tarpeitaan. Tiedotuksen lisäksi huomiota tulisi kiinnittää avoimen päiväkodin hakuprosessiin. Vanhemmista huokui aiemmat huonot kokemukset ja tyytymättömyys papereiden täyttämiseen ja toimittamiseen, sekä määrättyinä aikana soittamalla ilmoittautumiseen. Ne koettiin erittäin kuormittaviksi ja stressiä aiheuttaviksi.

Tilapäisen hoidon tarve, lapsiparkki koettiin merkittäväksi. Vanhempien, varsinkin usean lapsen perheet, tarvitsevat apua arjessa jaksamiseen ja helpotusta arkisten asioiden hoitamiseen, kuten kaupassa käyntiin. Perhemuotojen muuttuessa ja perheiden muuttaessa uudelle paikkakunnalle tilapäisen avun tarve kasvaa. Varhaiskasvatuksen osana järjestettävä lapsiparkki on vanhemmille luotettava hetkellinen hoitoapu arkeen.

Vanhemmilta ei tullut yksimielistä toivetta siitä, mihin aikaan palveluja tulisi olla saatavilla. Yhdistävänä tekijänä haastatteluissa nousi kuitenkin arjen rytmit, joilla tarkoitettiin ruokailuja ja päiväunien aikaa. Pohdin palveluiden järjestämisen aikataulutuksen vaativan mahdollisesti lisäselvitystä ennen toimintojen aloittamista, tällöin perheet kykenisivät vastaamaan juuri sen hetken tarpeen mukaan. Avoimen päiväkodin kerhojen kestoista sen sijaan oltiin hyvin yksimielisiä, yhtenevät kerhoajat kaikille. Arjen sujuvuuden ja kuljetusten hoitamisen kannalta on ymmärrettävää, että vanhemmat toivovat yhtenäisiä aikoja. Kaksivuotiaiden kerho nähtiin lyhytkestoisempänä, mutta sen tarpeellisuudesta ei oltu yhtämieltä. Pohdin kuitenkin kerhoryhmän perustamista kaksivuotiaalle, sillä sellaista ei ole ollut ennen tarjolla. Vanhemmat tuntevat lapsensa parhaiten ja voivat pohtia yhdessä avoimen päiväkodin henkilökunnan kanssa, esimerkiksi perhekerhossa miten lapsi pärjäisi ryhmässä ilman vanhempaa.

Perhekerhojen tarpeellisuus avoimessa päiväkodissa sai myös hieman eriäviä vastauksia. Perheet kokevat tämän hetken tarjonnan riittäväksi vaikka toimintoja tulisi toisaalta kehittää. Osittain perhekerhojen tarpeellisuuden kokemiseen vaikuttanee myös se, että osa vastaajista oli jo useamman lapsen vanhempia ja vertaisryhmien kautta

tulleet ystävät on löydetty jo esikoisen aikana. Tällöin ei koeta enää niin suurta tarvetta vertaisille perhekerhojen kautta. Tämä tuo hyvin esille myös sen, miten merkittävässä roolissa perhekerhot ovat esikoislasten vanhemmille. Niiden kautta saadaan uusia ystäviä, niin vanhemmille kuin lapsillekin.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vanhempien toiveita Huittisissa järjestettävän avoimen varhaiskasvatuksen kehittämiseksi. Toiveita avoimen päiväkodin toiminnalle tuli monipuolisesti, vastaten teemojen mukaisiin aiheisiin.

Vanhemmat kokivat avoimen päiväkodin palveluiden ensisijaisesti palvelevan lapsen kasvua ja kehitystä. Vanhemmuuden tukemiseen ja vertaisryhmien tarpeellisuuden kokemiseen vaikutti osaltaan vastaajien elämäntilanne sekä lasten lukumäärä. Tutkimukseeni osallistui 11 vanhempaa. Suurin osa vastaajista oli perheistä, joissa on enemmän kuin yksi lapsi. Uskon, että toiveet avoimen päiväkodin tarjoamista palveluista olisivat painottuneet eri tavalla, jos vastaajina olisi ollut enemmän vanhempia, joiden perheessä on ainoastaan yksi lapsi.

Opinnäytetyöni vastaukset ovat samansuuntaiset kuin Salomaan ja Supperin (2010) tekemässä tutkimuksessa, jossa avoimen päiväkodin koettiin tarjoavan sosiaalisia kontakteja ja esimakua päivähoidosta. Muonan (2013) opinnäytetyö korosti avoimen päiväkodin tuomaa struktuuria arkeen, joka näkyi myös opinnäytetyöni vastauksissa. Vanhempien toiveena on luoda arkeen säännöllinen rytmi, joka edesauttaa jaksamista. Siivosen (2014) tutkimuksessa Porin avoimista varhaiskasvatuspalveluista selvisi vanhempien toive yhteistapaamisiin avoimen päiväkodin henkilökunnan kanssa. Opinnäytetyöni tuloksissa näkyi vanhempien toive avoimelle vuorovaikutukselle ja kasvatuskumppanuudelle yhdessä avoimen päiväkodin ammattilaisten kanssa. Huittislaiset vanhemmat toivoivat henkilökohtaisia varhaiskasvatussuunnitelmia tehtäväksi myös avoimia varhaiskasvatuspalveluita käyttäville lapsille. Lautiainen ja Vainikka (2014) nostivat opinnäytetyönsä tuloksista esiin ammattilaisten läsnäolon merki-

tyksen, joka nousi esiin myös omassa työssäni. Kotona lapsiaan hoitavat vanhemmat toivovat mahdollisuutta varhaiskasvatuksen ammattilaisen apuun lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa.

Opinnäytetyötäni voidaan hyödyntää suunniteltaessa ja kehitettäessä avoimia varhaiskasvatuspalveluita. Vanhempien toiveiden huomioiden kehittämistyössä takaa palvelun vastaamisen tarpeeseen.

Koen, että valmiuteni toimia lastentarhanopettajan työssä on kehittynyt opinnäytetyöprosessin aikana. Olen oppinut näkemään ammatillisesti avoimen varhaiskasvatuksen kokonaisuuden perheitä palvelevana palvelumuotona. Opinnäytetyön myötä olen kehittänyt valmiuksiani kohdata ja huomioida varhaiskasvatuksen asiakkaat kokonaisuutena, perheenä. Avoimen varhaiskasvatuksen rooli osana kaupungin tarjoamaa varhaiskasvatusta on tärkeä, jotta kotihoidossa olevat lapset ja heidän vanhemmat saavat tarvittavan tuen lapsen kasvuun ja kehitykseen sekä vanhempana toimimiseen.

LÄHTEET

Aaltonen, S., Hytti, U., Lepistö, T. & Mäkitalo-Keinonen, T. 2016. Yhteiskehittäminen: kaikki siitä puhuu, mutta mitä se on ja miten siinä onnistua? Viitattu 31.5.2016. https://www.utu.fi/fi/yksikot/tse/ajankohtaista/uutiset/Sivut/Yhteiskehitt%C3%A4minen_kaiikki-siit%C3%A4-puhuu,-mutta-mit%C3%A4-se-on-ja-miten-siin%C3%A4-onnistua.aspx

Alasuutari, M., Karila, K., Alila, K. & Eskelinen, M. 2014. Vaikuta varhaiskasvatukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:13. Helsinki. Viitattu 8.2.2016. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr13.pdf?lang=fi>

Alila, K. & Portell, T. 2008. Leikkitoiminnasta avoimeen varhaiskasvatukseen. Avointen varhaiskasvatuspalvelujen nykytila ja kehittämistarpeet 2007. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen selvityksiä 2008:14. Helsinki.

Alila, K., Eskelinen, M., Estola, E., Kahiluoto, T., Kinon, J., Pekuri, H-M., Polvinen, M., Laaksonen R. & Lamberg, K. 2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen selvityksiä 2014:12. Helsinki. Viitattu 8.2.2016. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr12.pdf?lang=fi>

Asetus lasten päivähoidosta. 1973. 16.3.1973/239.

Eskola, J. & Vastamäki, J. 2015. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 1, Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle (4. uud. ja täyd. p.) Jyväskylä: PS-kustannus, 27-44.

Euran kunta. 2016. Avoin päiväkotiohjelma Omppu. Viitattu 18.1.2016. <http://www.eura.fi/upload/varhaiskasvatus/omppu--esite--7-8-2014.pdf>

Hakanen, M-L. 2015, Valtuusto keskeytti Saaren tilan kaavoituksen. Laitakylä lehti 50, 8.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita (15 uud. p.). Helsinki: Tammi.

Huittisten seurakunnan www-sivut. 2016. Viitattu 18.1.2016. <http://www.huittistenseurakunta.fi/>

Järvinen, R., Lankinen A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi: Perhetyön arkea (2. uud. p.). Helsinki: Edita

Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus oy. 2015. Avointa varhaiskasvatusta kehittämässä. Viitattu 29.12.2015. <http://docplayer.fi/4832232-Avointa-varhaiskasvatusta-kehittamassa.html>

Kaski, P. 2012. Avoimet varhaiskasvatuspalvelut ja niiden kehittämistarpeet Kaakkois-Suomen kunnissa. Viitattu 29.12.2015. <http://docplayer.fi/5332999-Avoimet-varhaiskasvatuspalvelut-ja-niiden-kehittamistarpeet-kaakkois-suomen-kunnissa.html>

Kankaanpää, R. & Tormas, A. 2016. Puheenjohtaja ja jäsenvastaava, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Huittisten paikallisyhdistys. Huittinen. Henkilökohtainen tiedonanto 17.2.2016.

Kiiskinen, H & Huovinen, J. 2011. Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan loppuraportti: Toimintakausi 15.2.2008-31.12.2010. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita. Helsinki. Viitattu 8.2.2016. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3186-2>

Kortessalo-Ainasoja, J. 2016. Varhaiskasvatusjohtaja, Huittisten kaupunki. Henkilökohtainen tiedonanto 18.1.2016.

Laaksonen, R & Lamberg, K. 2014. Varhaiskasvatus tilastojen valossa. Teoksessa Alila, K., Eskelinen, M., Estola, E., Kahiluoto, T., Kinos, J., Pekuri, H-M., Polvinen, M., Laaksonen R. & Lamberg, K. 2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2014:12. Helsinki, 62-122. Viitattu 8.2.2016. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr12.pdf?lang=fi>

Lammi-Taskula, J. & Varsa, H. 2001. Vanhemmuuden aika – vanhemmuuden tukemisen käytännöt ja haasteet osana neuvoloiden ja päiväkotien työtä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.

Lautiainen, T. & Vainikka, T. 2014. Avoin päiväkotiperheiden valintana. AMK-opinnäytetyö. Saimaan ammattikorkeakoulu. Viitattu 29.12.2015. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014060211374>

Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut. 2016. Viitattu 18.1.2016. <https://www.mll.fi>

Muona, U. 2013. Vanhempien näkemyksiä avoimista varhaiskasvatuspalveluista Sipolan alueella. AMK-opinnäytetyö. Viitattu 29.12.2015. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201302142329>

Nieminen, M. 2015. Eduskunta hyväksyi lasten päivähoito-oikeuden rajoituksen – kunnat saavat itse päättää lasten oikeudesta hoitoon. Viitattu 11.2.2016. <http://www.hs.fi/politiikka/a1450150791454>

Oulun kaupungin www-sivut. Viitattu 26.1.2016. [Www.ouka.fi](http://www.ouka.fi)

Oulun kaupunki. 2013. Varhaisuutiset. Viitattu 26.1.2016.

https://www.youtube.com/watch?v=aMU0XltTt-k&list=UUtDJxSTSYRq6v-ekz_D44CA&index=1

Perälä, M-L., Salonen, A., Halme, N. & Nykänen, S. 2011. Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita? Vanhempien näkökulma. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos raportti 26/2011. Tampere. Viitattu 9.2.2016. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201205085199>

Ruusumaa, T. Tietoa seurakunnan lapsityöstä AMK-opinnäytetyöhön. Vastaaanottaja: Tiina Ruusumaa. Lähetetty: 28.1.2016 klo 17.36. Viitattu 2.2.2016.

Salomaa, H. & Supperi, M. 2010. Avoin päiväkotikielitoiminta lapsiperheiden kohtaamispaikkana. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Viitattu 29.12.2015. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010113016465>

Siivonen, J. 2015. AMK-opinnäytetyö. Porin kaupungin avoimen varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyys- ja kehittämiskysely. Viitattu 29.12.2015. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014120117623>

Schmitt, F. 2003. Riittävän hyvä vanhemmuus: Pesästä lentoon, Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Viitattu 26.1.2016. <http://www.turvapoiju.fi/riittavan-hyva-vanhemmuus/>

Sotkanet a, www-sivut 2016. Viitattu 11.2.2016.

<https://www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=sy4pBQA=®ion=s07MBAA=&year=sy4rtTbS0zUEAA==&gender=t&abs=f&color=f#>

Sotkanet b, www-sivut. Viitattu 26.1.2016.

<https://www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=sy4pBQA=®ion=s07MBAA=&year=sy4rBQA=&gender=t&abs=f&color=f>

Sotkanet c, www-sivut 2016. Viitattu 26.1.2016

<https://www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=M7c2DLUu9I53t7YIAAA=®ion=yymzNs4AAA==&year=sy4rBQA=&gender=t&abs=f&color=f>

Tapio, N., Seppänen, P., Hyppönen, T., Janhunen, T., Prusila, L., Salo, S., Toivanen, R. & Vilén, M. 2010. Parisuhde ja vanhemmuus. Teoksessa Vilén, M., Seppänen, P., Tapio, N., Toivainen, R. (toim.) Kohtaamisia lapsiperheissä, menetelmiä perhetyöhön. Helsinki: Kirjapaja, 102-165.

Tikkanen, S. 2014. Euran avoin päiväkotikielitoiminta – mukana lapsiperheiden arjessa. AMK-opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 29.12.2015. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201405055910>

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2016. Kasvatuskumppanuus. Viitattu 26.1.2016. https://www.thl.fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/varhainen-avoin-yhteistoiminta/kasvatuskumppanuus

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (5. uud. p.). Helsinki: Tammi.

Varhaiskasvatuslaki. 1973. L 19.1.1973/36

Varhaiskasvatuslaki. 2015. L 580/2015

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2. tark-. p.). 2005. Helsinki: Stakes.

Viinamäki, S. 2010. Perheryhmän merkitys perheille vanhempien näkökulmasta – tutkimuskohteena Kellon avoin päiväkot. AMK- opinnäytetyö. Oulunseudun ammattikorkeakoulu. Viitattu 26.1.2016. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010120917621>